

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX FEBRUARY - VASARIO 16, 1995 Nr. 6

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba paskelbė nutarimą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo

Lietuvos Valstybės Taryba. Iš kairės į dešinę sėdi: J. Vileišis, dr. J. Šaulys, kun. J. Staugaitis, St. Narutavičius, dr. J. Basanavičius, A. Smetona, kan. K. Šaulys, Stp. Kairys, J. Smilgevičius. Stovi: K. Bizauskas, J. Vailokaitis, Donatas Malinauskas, kun. Vl. Mironas, M. Biržiška, kun. A. Petrulis, S. Banaitis, P. Klimas, A. Stulginskis, J. Šernas, Pr. Dovydaitis

Nutarimas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatas ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti tiek galima graičiau suauktas steigiamasis seimas, demokratinis būdais visu jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai
vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

(Signatures of the members of the Lithuanian National Council)

Lietuvos Valstybės Tarybos Nutarimo dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo faksimilė. Istorinis dokumentas nulėmęs Lietuvos likimą, nors ir buvo parašytas ant paprasto popieriaus lapo ir paprasta rašomąja mašinėle.

BŪKIME NEPRIKLAUSOMI

... Šiandien Lietuvos Taryba krašto vardu paskelbė ją laisvą, o galinga Vokios valstybė pripažino ją nepriklausomą. Tolesnis Lietuvos likimas daug pareis ir nuo mūsų pačių susiklausymo ir mokėjimo naudotis šią teisę. Taigi budėkime! Mūsų priešininkai dar tebesiekia pripažinti mūsų laisvės. Jie viešai ir slapčia prieš mus tebedarbuoja: žodžiu ir raštu, visokiais lapeliais ir atsiūkima...

...Jei tikrai norime būti savarankiški ir nepriklausomi, tai neklausykime paskalų, pramanytų ir nebūtų daiktų, kuriuos tyčia leidžia tie žmonės, kurie nenori, kad Lietuva būtų laisva, kad ji pataptų nors ir nedidelė, bet sveika ir tvirta valstybė!

(Iš Antano Smetonos straipsnio, "Lietuvos aidas", 1918 m. Nr. 41)

Mieli lietuiviai, Lietuvos bičiuliai Šiaurės Amerikoje

Vasario 16-osios dvasinė jungtis yra pati tvirčiausia tautos sąjaja, nepaisant to, kur tautos gyvenama. Visų bendra veikla Nepriklausomybės labui apvainikuota Kovo 11-osios Lietuvos Valstybės atstatymo Aktu, kuris tarsi susumavo praeitį ir šio šimtmečio lietuvių tautos išsilaisvinimo kovą iš svetimo režimo ir svetimųjų ideologijos.

Už šią pergalę žuvę, nušautieji ir paguldėti miestelių aikštėse, ištremtieji ir sušalusieji, sutraiškyti raudonžvaigždžių tankų savo kilniaja gyvybės auka ir kova suteikė mums didžiausią dvasinę palaimą – galimybę dar kartą XX šimtmetyje atkurti Lietuvos Valstybę.

Laisva, Nepriklausoma, Demokratinė Lietuvos Respublika, nors ir skausmingai atstatydama naujus ūkinius santykius šiandieną, dėdama gražiausias gėles ant didvyrių kapo, betgi su viltimi žiūri į rytdieną.

Dvidešimtis vyrų parašai 1918 m. vasario 16 d. įpareigoja mus ne nusivilti ar pyktis dėl nesėkmių, nervintis ir kaltinti vienas kitą, o paprasčiausiai gerai dirbti. Kas ką geriausiai sugebame ir mokame Tėvynės ir Tautos labui. Šiandien, rytoj ir visados.

Tame darbe Vasario 16-osios proga visiems linkiu geriausios sėkmės ir asmeninės laimės.

Dr. Alfonsas Eidintas
Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir
Ilgalotasis Ambasadorius
Jungtinėse Amerikos Valstijose

Girdėta iš Vilniaus

• **PASIRAŠYTOS LIETUVOS IR BALTARUSIJOS VALSTYBINĖS SUTARTYS.** Pirmadienį Vilniuje Lietuvos ir Baltarusijos Prezidentai pasirašė šalių geros kaimynystės ir bendradarbiavimo sutartį ir sutartį dėl valstybinės sienos nustatymo tarp Lietuvos ir Baltarusijos. "Mes gerbėme ir gerbsi-me Lietuvą kaip nepriklausimą valstybę, gerbėme ir gerbsi-me sienas tarp mūsų valstybių", sakė Baltarusijos Prezidentas Aleksandras Lukašenka kitą dieną kalbėdamas Lietuvos Seime.

Lietuva ir Baltarusija pripažino dabartines tarp jų esančias sienas. Kai kurios Lietuvos opozicinės partijos dėl to pareiškė protestus. Jos reikalauja, kad Lietuvai būtų gražintos jos etninės žemės Baltarusijoje, kurios Lietuvai pripažintos 1920 metų sutartimi su Rusija. Kalbama apie Gardino, Lydos, Astravo ir bei kitas teritorijas. 1921 metais jas užgrobė Lenkija, o 1939-aisiais po Molotovo–Ribentropo pakto Stalinas jas atidavė Baltarusijai.

Baltarusijos Prezidentas Aleksandras Lukašenka buvo atvykęs į Lietuvą dviejų dienų vizitui Algirdo Brazausko kvietimu. Jis, be to, vedė derybas su Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičium dėl ekonominio bendradarbiavimo.

Baltarusiai siūlo bendromis jėgomis kurti transporto koridorių "Rytai–Vakarai" prekėms iš Rusijos ir kitų NVS šalių gabenti į Klaipėdą. Jie taip norėtų prisidėti plečiant Klaipėdos uostą, kartu su lietuviais statyti nedidelius naftos terminalus ir naftotiekus bei dujotiekus.

Iki nepriklausomybės atkūrimo didžiausias Lietuvos prekybinis partneris po Rusijos buvo Baltarusija. Dabar ekonominiai ryšiai su ja praktiškai nutrūkę. Manoma, kad juos pavytins ekonominiai susitarimai, kuriuos sutarta pasirašyti artimiausiu metu. Tačiau tam vėli prieštarauja opozicija. Ji sako, kad su Baltarusijos pagalba Rusija nori įtraukti Lietuvą į savo ekonominę sistemą.

Algirdo Brazausko ir Aleksandro Lukašenkos pasirašytas sutartis turi ratifikuoti šalių parlamentai. Baltarusiai tai ketina padaryti labai greitai, tuo tarpu Lietuvos Seime laukiama karštų diskusijų.

• **DĖL KUNIGŲ DALYVAVIMO RINKIMUOSE.** Lietuvos Vyskupų konferencija paragino kunigus aktyviai dalyvauti savivaldybių tarybų rinkimuose, kurie įvyks kovo 25 dieną.

Konferencijos vardu išplatintas pranešimas kunigams, kuriame sakoma, kad gauta daug prašymų iš politinių partijų atstovų ir iš pavienių asmenų leisti kunigams iškelti savo kandidatūras rinkimams į savivaldybes. Ta proga vyskupai priminė Bažnyčios nuostatą šiuo klausimu. Bažnyčios kanouose sakoma, kad "dvasininkams draudžiama priimti viešas pareigas, kurios siejasi su dalyvavimu civilinės valdžios veikloje". (Kan. 283 & 1). Savivaldybės darbas aiškiai įeina į šią sritį. Tas pats kanonas toliau tęsia: "Dvasininkai tegul vengia viso to, kas nors ir nėra netinkama, bet yra svetima dvasininko luomui". (Kan. 283 & 2).

Pranešime rašoma, kad šių nuostatų tikslas nėra atskirti kunigus nuo visuomeninės veiklos, bet kuo laisviau ir geriau panaudoti jų padėtį visuomenės labui. Kunigų dvasinė misija yra skelbti Evangelijos tiesas, iškelti aukščiau politinių ginčų ir padėti patiems žmonėms daryti sprendimus Bažnyčios mokymo šviesoje.

Kunigams lieka svarbi misija padėti tautai apgalvotai spręsti savo visuomeninio gyvenimo klausimus, siekiant kurti laisvą ir dorą kraštą. Turime palydėti tikinčiuosius tamsiu ir neaiškiu ateities keliu, apšviesti jų sprendimus Kristaus šviesa. Raginame visus aktyviau ir sąmoningiau dalyvauti rinkimuose, įsijungiant į geresnės ateities kūrimą, sakoma pranešime.

• **PARTIJOS SAVIVALDYBIŲ RINKIMUOSE: KURIOS, KUR KIEK?** Beveik visos Lietuvos politinės partijos ir organizacijos pareiškė dalyvausiančios savivaldybių tarybų rinkimuose. Rinkiminių dokumentų nepateikė tikrai Humanistų ir Protėvių atgimimo partijos. Pirmoji įsikūrė dar 1990 metų vasarą, antroji – užpernai, tačiau abi iki šiol jokių požymių apie savo egzistavimą neparodė ir realiai egzistuoja, atrodo, tikrai Teisingumo ministerijos rejestruose.

Taigi rinkimuose dalyvaus 17 partijų ir organizacijų.

Kovo 25 dieną bus renkamos 12 miestų ir 44 rajonų savivaldybės. Visuose miestuose ir rajonuose kandidatų sąrašus pateiks tikrai trys didžiosios partijos – LDDP, Krikščionių demokratų ir Konservatorių. Jų ir sąrašai bus maksimalūs, – ne mažiau kandidatų, negu renkama savivaldybių tarybų narių.

Dviejuose miestuose ir 41 rajone balotiruosis Valstiečių partijos sąrašai. Valstiečiai nutarė nekelti kojos tikrai į Joniškio, Pakruojo ir Utenos rajonų savivaldybes, užtat tikisi laimėti vietas Klaipėdos ir Marijampolės miestuose.

Po 41 sąrašą sudarys Socialdemokratų partija ir Lietuvių tautininkų sąjunga. Tautininkai nekels kandidatų Birštono, Neringos ir Visagino miestuose bei 12 rajonų, tarp jų beveik tik lietuvišką elektoratą turinčiuose Šilalės, Plungės, Kelmės, Anykščių bei Šakių rajonuose. Socialdemokratų įsiregistravo rinkimams visuose miestuose, tačiau neketina varžytis su kitomis partijomis 15 rajonų, atsisakydami, be kita ko, Šalčininkų, Širvintų, Zarasų, Molėtų, Varėnos, Ukmergės.

PRADĖJO DARBA

Sausio 4 d. JAV Kongreso abiejų rūmų vadovybė perėmė respublikonų partija, pažadėjusi šalies balsuotojams per 100 dienų gerokai sumažinti vyriausybės išlaidas, sumažinti pajamų mokesčius, ir praveisti Konstitucijos papildymą, kuris reikautų iš vyriausybės, kad valstybės biudžetas ateity būtų subalansuojamas. Valdančioji partija, pažadėdama mažinti išlaidas, pirmiausia žadėjo reformuoti valdžios šalpos programą. Demokratai kritikavo tokius planus, pasigesdami aiškių nurodymų, kas pirmiausia bus mažinama. Girdėjosi gąsdinimų, kad seneliai pensininkai gaus mažesnes pensijas. Jiems teks daugiau mokėti už sveikatos Medicare programą, o ateity į pensiją pasitraukti galės tik 70 metų amžiaus

36 miestuose ir rajonuose kandidatų sąrašus kels Politiinių kalinių ir tremtinių sąjunga, 30 – Centro partija, 24 – Liberalų sąjunga, 18 – Demokratų partija, 14 – Tautos pažangos partija. Kitų partijų ir politinių organizacijų ketinimai kuklesni: Lenkų rinkimų akcija dalyvaus vienuolikos savivaldybių rinkimuose (tarp jų Vilniaus ir Klaipėdos miestuose), Respublikonų partija – dešimties, Nepriklausomybės partija – devynių, jaunlietuvių – aštuonių. Žalioji partija nori dalyvauti Vilniaus ir Kauno miestų savivaldybių tarybų rinkimuose, o Lietuvos Laisvės sąjunga – tikrai Kauno mieste.

Daugiausiai politinių partijų ir organizacijų varžysis Vilniaus ir Klaipėdos savivaldybių rinkimuose – po 15. Kandidatų sąrašų juose nekels tikrai Lietuvos Laisvės sąjunga ir Valstiečių partija. Keturiolika partijų varžysis Kaune (nebus Valstiečių bei Žaliosios partijų ir Lenkų rinkimų akcijos). Po vienuolika sąrašų bus pateikta Šiaulių, Panevėžio ir Marijampolės miestuose bei Kauno ir Šilutės rajonuose. Mažiausiai partijų – tik po penkis, bet skirtingos kiekvienoje vietoje – dalyvaus Anykščių, Joniškio ir Klaipėdos rajonų savivaldybių rinkimuose.

• **ŽYMOS RUSIJOS MENO MEISTRAI TAMPA LIETUVOS PILIEČIAIS.** Respublikos Prezidento dekretu Lietuvos pilietybę suteikta Maskvos Didžiojo teatro primabalerinai Jekaterinai Maksimovai ir šio teatro baletmeisteriui Vladimirui Vasiljevui. Šie pasaulinio garso menininkai yra Rusijos piliečiai.

Dvigubą – Lietuvos ir Rusijos – pilietybę taip pat turi įžymioji balerina Maja Pliseckaja bei jos vyras kompozitorius Rodionas Ščedrinas. Jie pastoviai gyvena Miunchene, o vasaroti atvažiuoja į savo prabangią sodybą netoli Trakų.

Lietuvos piliečių vardai išimties tvarka jiems suteikti už nuopelnus Lietuvos baleto menui. Rodionas Ščedrinas ir Galina Ulanova pastatė Vilniaus operos ir baleto teatre spektaklius. Jie pastoviai konsultuoja Lietuvos režisierius ir baletmeisterius. Vladimiras Vasiljevas taip pat čia režisavo baletus, o Jekaterina Vasiljeva atliko pagrindines partijas.

Pernai išimties tvarka Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas suteikė Lietuvos pilietybę beveik 100 užsienio valstybių piliečių. Daugelis jų yra JAV bei kitose Vakarų šalyse gyvenantys lietuviai. Lietuvos pilietybę išimties tvarka taip pat suteikiama už nuopelnus Lietuvos kultūrai, mokslui, menui, švietimui.

• **KAUNIEČIAI STATYS PAMINBKLA STASIUI LOZORAIČIUI.** Ilgamečiui Lietuvos ambasadoriui, Kauno Garbės piliečiui Stasiui Lozoraičiui Kaune ketinama statyti paminklą.

Antradienį miesto valdybos potvarkiu tam paskirtas 150 kvadratinį metrų sklypas prie buvusio Ministrų Kabineto pastato K. Donelaičio g. 58.

Stasio Lozoraičio atminimo jamžinimu rūpinasi nesenai sudarytas komitetas. Jo nariai yra Seimo narys Kazimieras Kuzminskas, Kauno pensininkų sąjungos vicepirmininkė Marija Garšvienė, šv. Kryžiaus bažnyčios klebonas Algimantas Keina, diplomato giminės, miesto architektai.

• **BORISAS JELCINAS PAKVIETĖ ALGIRDĄ BRAZAUSKĄ Į IŠKILMES MASKVOJE.** Antradienį Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas priėmė Rusijos specialiujų misijų ambasadorių, derybų su Lietuva delegacijos vadovą Viktorą Isakovą jo prašymu. Jis perdavė Rusijos Prezidento Boriso Jelcino kvietimą apsilankyti Maskvoje š.m. gegužės 9 d. dalyvauti renginiuose, skirtuose Antrojo Pasaulinio karo pabaigai.

(B.B.) –000– ELTA

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

darbininkai. Prezidentas Clintonas gan anksti pažadėjo vetuoti jam nepriimtinius planus, jei Kongresas juos ir priimtų.

Šalia respublikonų daugumos planų, demokratų vad. Atstovų Rūmuose Richard Gephardt pasiūlė savo mokesčių mažinimo planą. Pats prezidentas išėjo su savo vidurinei šaliai klasei naudingu planu, kuris suteiktų amerikiečių šeimoms mokesčių lengvatų, jei tos šeimos turi aukštesnio mokslo siekiančių vaikų. Iš spaudoje pasirodžiusių ginčų pagaliau paaiškėjo, kad nelengva bus susitarti net dėl tokio klausimo: kas gi sudaro viduriniąją klasę? Respublikonų akimis, mokesčių palengvinimai turėtų siekti šeimas, kurių me-

tinės pajamos siekia iki 200,000 dol. Gephardto vidurinė klasė uždirbtų iki 75,000 dol., o prezidento Clintono šeimos uždarbis siektų iki 60,000 dol.

Daug kas kritikavo respublikonų sumanymą papildyti Konstituciją. Tam abiejuose Kongreso rūmuose reikia dviejų trečdalių balsų daugumos, be to, visų Amerikos valstijų seimeliai turi Konstitucijos pakeitimą ar papildymą ratifikuoti kiekvienoje valstijoje trijų ketvirtadalių balsų dauguma. Sausio pabaigoje Washingtone įvyko valstijų gubernatorių konferencija, kurioje paaiškėjo, kad valdančiai partijai valstijų pritarimas yra dar labai ginčytinas.

Gubernatoriai prašė valdančios partijos paaiškinti, kaip ji mano subalansuoti biudžetą iki 2002 metų, įrašydama tokį reikalavimą į valstybės Konstituciją. Juk ir be šio papildymo biudžetas šiek tiek mažina savo deficitą. Gubernatorių konferencijoje labai atsargiai kalbėjo Ohio gubernatorius George Voinovich. Jis laikomas labai įtakingu respublikonų politiku. Kai kitose valstijose gubernatoriai laimėjo rinkimus vos vos, Ohio balsuotojai, perrinkdami jį antrai ketverių metų kadencijai, atidavė jam 72 procentus balsų. Tokios daugumos Ohio valstijoje niekas neturėjo šiame šimtmečiu. Prieš tapdamas gubernatorium G. Voinovich 10 metų buvo Clevelando meru, o prieš tai jis šešerius metus tarnavo Ohio legislatojūroje. Amerikos miestų merų lygoje jam teko pirmininkauti ir prezidento Reagano dienomis teko dažnai lankytis Washington, spaudžiant vyriausybę ir ginant miestų interesus. Gubernatorius todėl gerai pažįsta santykius tarp Washingtono vykdomosios ir įstatymų leidimo valdžios ir atskirų vietovių. Savo kalboje jis nurodė, kad labai dažnai centro valdžia paskiria uždavinius miestams ar valstijoms, tačiau neskiria tiems uždaviniams lėšų. Kaip pavyzdį gubernatorius nurodė Washingtono sumanymą sunaudoti senas, atgyvenusias automašinų padangas vieškeliams apdengti. Toks darbas Ohio valstijai būtų per trejus metus kainavęs 1.7 milijardus dolerių. O iš kur paimti tokią sumą, įstatymo leidėjai nepaaiškino.

Komentatorių nuomone, Kongreso vadovai ilgainiui suprast, kad demokratinėje sistemoje niekas greit nesidaro, ypač kada veikia daugybė

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI - -TAUTOS ŠVENTĖ

Juozas Žygas

Yra daug įvairių švenčių ir minėtų dienų, bet Vasario 16-toji yra skirtinga iš kitų. Tai lietuvių tautinės Velykos – prisikėlimas iš mirties. 19-tojo šimtmečio antroje pusėje, vokiečiai ir kiti kalbininkai buvo susirūpinę, kad lietuvių kalba dings iš kitų gyvųjų kalbų tarpo. Tad skubinosi ją ištirti ir užrašyti. Kuomet lietuviai pradėjo kovoti už savo tautines teises ir, baigiantis Pasauliniam karui, kėlė savistovumo ir nepriklausomybės klausimą, to meto valstybių galvoms, politikams ir spaudai, lietuviai buvo mažiau žinomi – negu dabar čėčėnai.

Pradžią buvo labai sunki, kadangi visur reikėjo brautis per uždaras duris. Nežiūrint viduramžiais buvusios didybės, istorijos eigoje beveik jokių pėdsakų neliko. Jeigu kas ši bei tą žinojo, tai kaip apie buvusią Lenkijos provinciją. O lenkai tą progą visur išnaudojo ir Lietuvos vardu kalbėjo. Atsverti lenkų propagandą buvo labai sunku, kadangi labai mažai savų inteligentų tebuvo. O ir tie patys, daugiausia, po Rusijos platybes buvo išblaškyti. 1918 m. pradžioje Vilniuje lietuvių inteligentų tik maža saujelė tebuvo. Tuos laikus prisimindamas prof. M. Biržiška, taip pasakojo: "Tuomet Vilniuje tebuvo nedidelis lietuvių inteligentų būrelis. Beveik visi tilpdavome viename pri rūkytame kambaryje. Kur Tarybos, spaudos ir politinės veiklos žmonės diskutavo ir planus kūrė". Viešam paklausus, kas būtų buvę – jeigu lubos būtų įlūžę. Jo atsakymas buvo toks: – "Toku atveju viskas būtų buvę baigta!"

Gal ir gerai, kad tuomet nebuvo inteligentų ir habilituotų daktarų pertekliaus. Taip pat nebuvo "valdžios

lovio", tad nebuvo dėl ko varžytis ir rietenas kelti. Galbūt dėl to, visi vieningai į darbą stojo. Ir tuomet buvo skirtingos partijos, tik, žinoma, ne tiek kiek jų yra dabar! Dabar per partijų interesus nei tautos, nei žmonių niekas nebemato. Jeigu dabartinės valdžios ir Seimo žmonės, būtų buvę 1918 m., tai apie Lietuvėlę nebūtumėme nė girdėję. Dabar Lietuvą atstatyti, tam tikra prasme, turėjo būti lengviau, negu tai buvo 1918 – 1919 metais. Pirmiausiai, nereikėjo trimis frontais kovoti. Buvo beveik perteklius aukštuosius mokslus baigusių ir kalbas mokančių žmonių. Tik nebuvo noro rankoves atsirauti ir į darbą stoti. Bet apie darbą ir dabar niekas beveik negalvoja. Visi buvo įpratę į Maskvą dairytis. Ir daugelis to įpročio nėra nė dabar pametę.

Apie jokią pripažinimą, anais laikais niekas nė negalvojo. Ir dabar nebuvo lengva, bet vis dėl to nepalyginamai lengviau, negu anomis dienomis. Lietuva "De jure" daugelio valstybių tebebuvo pripažįstama. Jeigu dabartiniais "diplomatomis" būtų reikėję tai atsiekti – tai būtų me pamatę, kaip tai lengvai gaunasi. Iš to "pripažinimo" daugelis pasišaipydavome. Taip pat ir partijos kalbėtojai mėgdavo iš "laisvintojų" pastangų šaipytis. O vis tik manau, jeigu to viso nebūtų buvę, tai pradžia būtų daug sunkesnė buvusi. Gudijai ir Ukrainai buvo daug sunkiau pripažinimus gauti, nors ant popieriaus jos UN narėmis jau buvo.

Labai gaila, kad šios šventės prisiminimus temdo rūpestis, žinant Lietuvos žmonių vargus, nematant pagerėjimo ženklų ir nežinant, kuriuo keliu Tautos likimas yra vedamas!

AR TAPS NAUJOJI LIETUVOS - BALTARUSIJOS SIENA RIBA, SKIRIANČIA VAKARUS IR RYTUS?

Eivydąs Radvila

Galutiniu Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės padalinimu "Lietuvos aidas" pavadino pirmadienį (11.6) Lietuvos ir Baltarusijos prezidentų pasirašytus dokumentus. A. Brazauskas ir A. Lukašenka Vilniuje savo parašais patvirtino tarpvalstybines sutartis "Dėl geros kaimynystės ir draugiškų santykių" bei "Dėl valstybinės sienos". Užsienio reikalų ministerijų sekretoriai R. Šidlauskas ir S. Ogurcovas papildomai dar pasirašė vyriausybės susitarimus dėl Druskininkų sanatorijos "Baltarusija" bei taip vadinto "Objekto 500" nuosavybės. Pastaruosiuose susitarimuose pripažįstama, kad sanatorija Druskininkuose bus perduota Baltarusijos nuosavybėn, o žemė, ant kurios ji pastatyta, ilgam laikui išnuomojama. Lygiai taip pat pasiegtas ir su Baltarusijos teritorijoje esančiu "objektu 500". Ši Ignalinos atominės elektrinės saugumui įtakos turinti užtvanka reguliuojanti vandens lygį Druškių ežere, per-

duodama Lietuvai, o žemė išnuomojama.

Pasirašytos politinės sutartys įsigalios jas patvirtinus šalių parlamentams. Lietuvai dar liko teisiškai nustatyti savo sieną su Karaliaučiaus kraštu bei jūrų sienas.

Šių trejus metus rengtų sutarčių, kurių pasirašymui vis būdavo trukdoma iškeliant kokias nors nereikšmingas smulkmenas, reikšmės negalima neįvertinti. Lietuva, pirmoji iš Baltijos valstybių, galutinai nustatė ir tarptautine sutartimi patvirtino savo Rytinę sieną – sieną kuri Sovietų Sąjungos laikais turėjo tik simbolinę prasmę. Jeigu Baltarusija ir toliau vykdys suartėjimo su Rusija politiką, o pastaroji vis labiau tols nuo Vakarų, gali būti, kad naujoji siena taps skiriamąja riba tarp Vakarų ir Rytų. Tačiau Lietuvai rodant nepakankamą aktyvumą, tokia riba gali tapti ir Lenkijos – Lietuvos siena.

Kad Baltarusija dar nėra galutinai apsisprendusi į kur

– Rytus ar Vakarus – jai paskuti, išryškėjo ir A. Lukašenkos vizito metu. Šalis būtų linkusi tapti Europos Sąjungos nare, tačiau į NATO tebežiūrima su nesusitikėjimu. Lietuvus norą tapti šios organizacijos nare jis pavadino "normaliu", jo nuomone, didžiosios valstybės neturėtų diktuoti šiuo klausimu. Kita vertus, Baltarusija kartu su Rusija dalyvauja bendrame NVS gynybiniame bloke, vyksta aktyvios konsultacijos dėl ekonominės ir valiutų sąjungų, pasirašyta muitų sąjunga. Kai kas kalba net apie apsigimimą į vieną valstybę. Rusija turi planą saugoti Baltarusijos – Lietuvos sieną bendromis rusų ir baltarusių kariškių pajėgomis. Iki šiol Baltarusija tebėra laikoma konservatyviausiu komunizmo bastionu buvusioje SSRS, joje praktiškai dar nepradėtos ekonominės reformos, komplikavosi Baltarusijos santykiai su Tarpautiniu valiutos fondu.

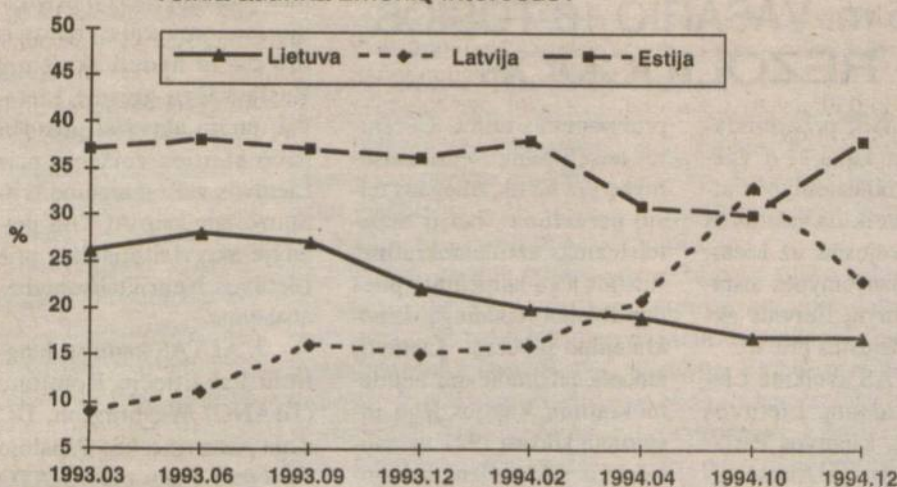
Tam tikro "dvigubo žaidimo" elementų jautėsi ir ekonominiuose A. Lukašenkos pasisakymuose. Jis išreiškė pageidavimą investuoti lėšas Baltijos pajūryje ir statyti nors nedidelį terminalą. "Ne todėl, kad nepasitikėtume Rusija, bet tebūna tai

(Nukelta į 4 psl.)

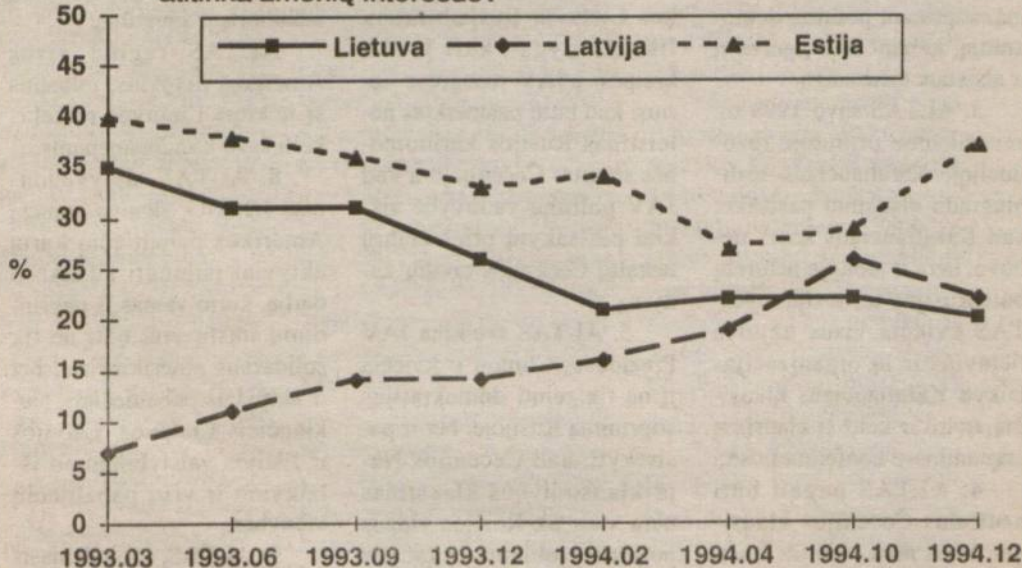
Visuomenės veidrodis

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimo centrų Lietuvoje VILMORUS, Latvijoje LASOPEC, Estijoje EMOR tyrimai

1. Kaip, Jūsų nuomone, Seimo (Valstybės asamblėjos) veikla atitinka žmonių interesus?

2. Kaip, Jūsų nuomone, šalies Vyriausybės veikla atitinka žmonių interesus?

Teigiami atsakymai: visiškai atitinka arba beveik atitinka

Pagal "Lietuvos aidą"

AR TAPS NAUJOJI LIETUVOS - - BALTARUSIJOS SIENA RIBA, SKIRIANČIA VAKARUS IR RYTUS?

(Atkelta iš 3 psl.)

atsarginis apsirūpinimo nafta ir mazutu variantas", – kalbėjo jis. A. Brazauskas pritarė tokiai kalbai ir siūlė sukurti tranzitinį koridorį iš Rytų į Vakarus, kuris eitų per Lietuvą ir Baltarusiją.

Kalbėdamas apie Lietuvos – Baltarusijos santykius, A. Lukašenka nuolat pabrėždavo abiejų tautų artimumą, minėjo bendrą valstybingumo tarpinį – Lietuvos Didžiąją kunigaikštystę bei paskutiniuosius 50 metų ir apgailestavo, kad nutrūko praeityje buvę glaudūs ryšiai. Jis pasisakė už glaudesnę bendradarbiavimą jau rinkos sąlygomis, pastebėjo, jog nėra normalu, kai tarp abiejų šalių egzistuoja vizų režimas. Jo nuomone, tarp broliškų tautų neturėtų būti užtvarų, tai, matyt, neatitinka jo pozicijos dėl buvusių sovietų respublikų integracijos.

Baltarusijoje A. Lukašenka, net ir lyginant su šios vyriausybės ar parlamentu, laikomas didžiausiu suartėjimo su Rusija šalininku. Tačiau situacija gali gerokai pasikeisti po gegužės viduryje numatytų parlamento rinkimų. Pastebimi ženklai, kad šalis bunda iš užsitęsios stin-

gulio. Stebėtojai Baltarusijoje pažymi, kad sparčiai mažėja komunistinio bloko, teigiančio, jog vienintelė galimybė jų respublikai išeiti iš krizės yra šliejimasis prie Rusijos, šalininkų skaičius. Ypač nuo šių idėjų atšalta po to, kai Rusija pradėjo karą Čėčėnijoje, bijomasi, kad ir baltarusių jaunuoliai bus įtraukti į šį konfliktą. Už kuo glaudesnę bendradarbiavimą su Rusija aiškiai pasisako tik didžiųjų valstybinių pramonės įmonių atstovai. Tačiau stiprėja privačių verslininkų balsai, kurie norėtų, kad su Rusija išliktų tik ekonominiai, bet ne politiniai ryšiai. Vis didesnio pritarimo susilaukia ir dešiniojo Liaudies fronto bei pragmatinio "Pilietinės santarvės" judėjimo pozicijos. Liaudies frontas parengė ir paskelbė gan radikalią politinę ir demokratinę reformos tezes.

Prognazuojama, kad naujai susirinkęs parlamentas bus opozicijoje A. Lukašenkos prorusiškam nusitatumui. Nors jis jau nesutaria su dabartine Aukščiausiąja taryba. Jis apkaltino deputatus, kad jie pelnėsi iš komercinių struktūrų ir pareiškė, jog visai remia vidaus reikalų mi-

nisteriją, KGB ir kariuomenę, kad šalyje nekiltų destabilizacija. Neseniai jis iškėlė mintį, kad gali būti naudinga paskelbti referendumą dėl rusų kalbos paskelbimo valstybine bei nacionalinės simbolikos atsisakymo.

Lietuvoje pasirašyta sutartis sutikta gan palankiai. Tačiau būta ir prieštaravimų. Pareiškimus tuo klausimu išplatino Seimo narys R. Ozolas bei Tautininkų sąjunga. R. Ozolas nuogastauja, kad sutartis dėl sienų parengta neatsižvelgiant į vienintelę teisėtą Lietuvos pietryčių sieną nustatytą 1920 metų Lietuvos – Rusijos taikos sutartimi. Nurodymas kaip pavyzdį Latviją bei Estiją, kurios kelia 1920 metų sienos klausimą derėdamosios su Rusija, Seimo narys mano, jog ši sutartis, kaip vienintelis tokio pobūdžio teisinis aktas, turėjo būti įvestas į apyvartą, nebūtinai siekiant atsiimti joje pažymėtas etnines lietuvių žemes.

Tautininkai nurodo, kad buvusi žemėnaudos linija tarp LSSR ir BSSR kolūkių negali būti įteisinta kaip valstybinė siena, kadangi ji yra Molotovo – Ribentropo slapųjų protokolų padarinys ir mano, kad derybos dėl valstybinės sienos turi būti pratęstos. Jų manymu, vienintelė teisėta "de jure" Lietuvos siena Rytuose yra nustatyta 1920 metų Lietuvos – Rusijos sutartimi.

6. ALTAS, pripažindamas didžiųjų valstybių grėsmę mažoms valstybėms ir tuo pačiu nedemokratinę Rusijos jėgų grėsmę Lietuvai, turėtų aktyviai prisidėti savo ateities veikloje prie Lietuvos valstybingumo tvirtinimo, taip kaip ALTAS praeityje aktyviai prisidėjo prie Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo.

7. ALTAS kartu su Jungtiniu Pabaltiečių Komitetu (JBANC) Washington, DC deda pastangas, kad Pabaltijo valstybės gautų pilną NATO narystę. Tik pilna narystė su NATO išpareigojimai gali užtikrinti Pabaltijo valstybių stabilumą ir saugumą.

ALTAS ragina visus Amerikos lietuvius, piliečius šį ir kitus Lietuvos reikalus kelti savo kongresmenams.

8. ALTAS, dalyvaudamas JBANC, skatins jaunąją Amerikos pabaltiečių kartą aktyviai įsijungti į JBANC darbą, kurio vienas iš pagrindinių tikslų yra, būti ne tik solidariais amerikiečiais, bet ir aktyviais pabaltiečiais, siekiančiais Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybingumo išlaikymo ir visų pabaltiečių vienybės.

9. ALTAS, kreipdamasis į ALTą sudarančias organizacijas, ALTO skyrius ir pa-

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO DEKRETAS

DĖL KOMISIJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO PATAISŲ PROJEKTUI PARENGTI SUDARYMO

1. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 77 straipsniu ir atsižvelgdamas į Pasaulio lietuvių bendruomenės kreipimąsi, sudarau šią komisiją Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo pataisų projektui parengti:

Viktoras Baltutis

Vincas Bartusevičius

Vilkius Bernatonis

Rimas Česonis

Eugenijus Čuplinskas

Grožvydas Lazauskas

Rimantas Markauskas

Nijolė Martyniuk

Danutė Matarevičienė

Regina Narušienė

Bronius Nemickas

Valdas Petrauskas

Adriana Rastauskaitė

Rimantas Šidlauskas

Gintaras Švedas

Petras Vaitiekūnas

Romas Vaštokas

– Australijos lietuvių bendruomenės pirmininkas;
– Vokietijos lietuvių bendruomenės krašto valdybos vicepirmininkas;
– Sibiro lietuvių bendruomenės pirmininkas;
– Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos vicepirmininkas, komisijos pirmininko pavaduotojas
– Kanados lietuvių bendruomenės tarybos ir valdybos narys;
– Amerikos lietuvių tarybos pirmininkas;
– Lietuvos Respublikos Seimo narys, komisijos pirmininkas;
– Rusijos lietuvių bendruomenės pirmininkė;
– Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos pasų skyriaus viršininkė
– JAV Lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė;
– teisininkas, New Yorkas, JAV;
– Lietuvos Respublikos Seimo narys;
– Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė;
– Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos sekretorius;
– Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos sekretorius;
– Respublikos Prezidento vyresnysis referentas;
– Kanados Lietuvių bendruomenės veikėjas.

2. Pavedu šiai komisijai išanalizuoti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo nuostatų taikymo užsienio lietuvių atžvilgiu klausimus, apibendrinti informaciją ir pasiūlymus dėl Pilietybės įstatymo normų taikymo užsienio lietuviams parengti Pilietybės įstatymo pataisų šiuo klausimo projektą.

3. Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo pataisų projektą pateikti Respublikos Prezidentui iki 1995 m. rugsėjo 1 d.

4. Komisijos darbo reglamentą tvirtina jos pirmininkas.

5. Šis dekretas įsigalioja nuo jo pasirašymo dienos.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Vilnius, 1995 m. vasario 1 d.

PLB valdybos pastaba:

PLB valdyba užsienio lietuvių komisijos dalį sudarė maždaug prieš metus, todėl kai kurių Bendruomenės atstovų pareigos pasikeitė. Viktoras Baltutis ALB pirmininko kadenciją baigė 1995 sausio mėnesį, o Eugenijus Čuplinskas nėra Kanados LB valdybos narys.

Bronius Nainys.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 1995 m. VASARIO 16-TOSIOS REZOLIUCIJOS

1. ALTAS, prisimindamas 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, sveikina Lietuvos žmones kovojusius už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą ir lietuvių išeivius aktyviai prisidėjusius prie to.

2. ALTAS sveikina Lietuvos Prezidentą, Lietuvos Vyriausybę, Lietuvos Parlamento atstovus ir Aukščiausiojo Teismo teisėjus ir linki visiems vieningo darbo išlaikant Lietuvos valstybingumą, stiprinant politinę demokratiją, keliant ūkinį gerbūvį ir atstatant teisės sąlygą.

3. ALTAS savo 1994 m. suvažiavime priimtoje rezoliucijoje Karaliaučiaus–Kaliningrado klausimu pasisako, kad Karaliaučiaus sritis nebuvo, nėra ir ateityje neturėtų būti Rusijos teritorija. ALTAS kviečia visus užjūrio lietuvius ir jų organizacijas laikyti Karaliaučiaus klausimą atviru ir kelti šį klausimą tarptautinėse konferencijose.

4. ALTAS negali būti neutralus Čėčėnijos klausimu, kuris nėra vien tik Rusijos vidaus politinė problema. Rusijos bandymas karinėmis

priemonėmis atimti Čėčėnijos teisę į pilną Nepriklausomybę yra ne tik žmogaus teisių pažeidimas, bet ir nepateisinamas antidemokratinis Rusijos jėgų laimėjimas prieš taip Rusijai reikalingą demokratizacijos procesą. Lietuvos žmonės, prisimindami antidemokratinę Rusijos jėgų inspiruotą kruviną 1991 m. sausio 13 d. sekmadienį, demonstravo Vilniuje, pasisakydami už Čėčėnijos Nepriklausomybę. ALTAS pritaria Amerikos Lietuvių Respublikonų Illinois Lygai, kuri laišku kreipėsi į JAV Kongreso narius, kad būtų pasmerktas neleistinas Rusijos kariuomenės smurtas Čėčėnijoje ir kad JAV politinė vadovybė aiškiai pasisakytų prieš žiaurų nekaltų Čėčėnijos civilių žudymą.

5. ALTAS sveikina JAV Prezidentą Clinton ir kviečia jį ne tik remti demokratijos stiprinimą Rusijoje, bet ir pasisakyti, kad Čėčėnijos Nepriklausomybės klausimas nėra vien tik Rusijos vidaus politinė problema ir kad šis klausimas turėtų būti sprendžiamas Jungtinėse Tautose.

KLIŪTYS LIETUVOS PASTANGOMS TAPTI NATO NARE

1995 m. vasario 16 d., ketvirtadienį, Amerikos Atstovų Rūmai balsuos įstatymo projektą H.R.7 (House Bill - the National Security Revitalization Act), kuris išskiria Lietuvą iš ateityje galimos narystės NATO. Amerikos lietuviai privalėtų reikalauti savo vietovės kongresmenų nedaryti šios baisios klaidos, ypač dar Vasario 16-ją. Įstatymo projektas H.R.7 turi būti pataisytas kongresmeno Durbin pataisomis, pagal kurias numatoma Lietuvą galimai greičiau patvirtinti NATO nare ir išvengti Rusijos veto.

JAV LB Krašto valdyba kreipiasi į visus lietuvius ragindama skambinti jų kon-

gresmenams ne vėliau kaip iki vasario 16 d. ir pareikšti savo paramą kongresmeno Durbin pataisoms H.R.7 projektui.

JAV Atstovų Rūmams patvirtinus kongresmeno Torricelli įstatymo projektą H.R.7 be kongresmeno Durbin pataisų, iškyla grėsmė, kad Lietuva vėl gali patekti į Rusijos įtakos sferą. Ir tai gali įvykti Vasario 16-tąją - Lietuvos Nepriklausomybės šventės dieną!

LB Krašto valdyba ragina visus skambinti Kongreso telefono operatoriui - 202-224-3121 ir prašyti sujungti su jų kongresmenu, kurį prašyti balsuoti kartu su kongresmenu Durbin už jo pateiktas įstatymo pataisas.

JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba

vienius ALTO narius, kviečia prisidėti prie vieno iš pagrindinių ALTO veiklos darbų: Lietuvos valstybės valstybingumo sustvirtinimo ir visapusiškos paramos Nepriklausomai Demokratinei Lietuvos Valstybei.

Amerikos Lietuvių Taryba

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LITERATŪROS APIE PARTIZANUS DERLIUS

Antanas Dundzila

1994 m. pabaigoje ir pradedant 1995-tuosius pasirodė trys neeiliniai leidiniai apie Lietuvos laisvės kovotojus. Čia trumpai juos apibūdinsime, o straipsnio pabaigoje stabtelėsime prie išsivijusios rezistencinės literatūros autoriaus, 1993 Chicagoje mirusio Vlado Būtėno – Ramojaus.

Rankose "Laisvės kovų archyvo" jau net 11-as numeris. Tai 208 puslapių, gerai paruoštas, dabar Kaune veikiančioje "Morkūnas ir Ko." spaustuvėje spausdintas leidinys. Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga šio "Archyvo" vardu iš viso yra išleidusi apie 1,500 puslapių laisvės kovų dokumentinės medžiagos. Vyriausia redaktorė – Dalia Kuodytė, red. kolegija – Balys Gajauskas, Česlovas Kišonas ir Antanas Lukša. Spausdinama 5,000 egz. tiražu. "Archyvo" leidimą nuolat remia Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (valio!), o 11-to numerio rėmėju yra akademikų skautų Vydūno Fondas (irgi valio!).

Šio numerio turinys apima virš tuzino straipsnių, sugrupuotų į penketą skyrių. Bene įdomiausi straipsniai bus apie Bendrą demokratinio pasipriešinimo sąjungą (BDPS) 1946-1948 metais ir KGB agento J. Markulio vadovautą pokarinės rezistencijos išdavystę. Nemažiau įdomūs yra sovietinių archyvų dokumentai, ypač apie NKVD agentus – smogikus ir vysk. V. Borisevičiaus tardymą bei nužudymą.

Leidinyje gan plačiai iliustruotas. Techniškai geros kokybės nuotraukose randame anksčiau nematytą, gerą J. Markulio atvaizdą, sužinojome kaip anais laikais atrodė tokios laisvės kovų asmenybės, kaip J. Markulio pinklėms nepasidavęs Tauro apygardos vadas A. Baltušis – Žvejys. Yra neblogo partizanų uniformomis apsirengusių keturių agentų – smogikų nuotrauka. Nuotraukų tarpe ypač stulbina nušauto Juozo

Lukšos – Skirmanto foto. Prie J. Lukšos nuotraukos dar sugrįšime rašdami apie B. Adomėnienės romaną.

"Laisvės kovų archyvas" yra plačios apimties, svarbus darbas. Jį reikia visomis išgalėmis remti. Norintieji leidybą gauti, kreipiasi aukščiau pažymėto leidėjo adresu: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas.

"Į Laisvę" Fondas 1994 m. premijavo du rezistencinės tematikos romanus. Vienas iš jų yra 1922 m. gimusios, Lietuvos spaudoje jau pasireiškusios Birutės Pečiokaitės – Adomėnienės "Penktas: NEŽUDYK".

Iš literatūrinės pusės kūrinių čia negvildinsime. Apisiribosime pastaba, kad autorė yra naudojama medžiagą gerai pažįstanti, talentinga pasakotoja: knygą lengva skaityti ir, nežiūrint kai kurių besikartojančio pobūdžio epizodų, yra įdomi. Ją sudaro trys skyriai: Pradžia, Dešinys ir Morta. Vytas A. Jonynas DRAUGE romaną pavadino "mozaikiniu". Ši etiketė ypač tinka antrajam skyriui, kur yra daug beveik dokumentinės medžiagos iš pokario rezistencijos kovų. Tiesa, "Dešinys" yra Kazimieras Pinkvartas, vienas iš partizanų vadų, kurio kapą knygos pabaigoje atskleidžia trečiojo skyriaus Morta. Skyrius apie Mortą irgi sukrečiantis. Jis prasideda partizaninių kovų metu ir baigiasi jau po Mortos mirties, autorei knygos įvade 1994 m. įrašius žodžius: "Tau, Morta, padėkoti nespėjau..." Už talką su rezistencijos dokumentais bei medžiaga įvade autorė išskaičiuoja daugelį, jų tarpe ir

jau minėto Archyvo" redaktorę D. Kuodytę.

Pirmajame skyriuje yra pasakojama vienos giminės istorija. Ji prasideda 19-to amžiaus viduryje, rusų – turkų karo metu ir atvedama į pokarinę Lietuvos okupaciją. Antrasis skyrius susideda iš partizaninio karo epizodų mozaikos. Skyriuje apie Mortą pirmu kartu knygoje pasakojimuose randame epizodą su vyriausia veikėja, Morta Linkaite – Jūra, daug išskentėjusia partizanų talkininke, mirusia 1992-VIII-11 d. Morta Linkaitė Lietuvoje buvo Juozo Lukšos partizanavimo laikotarpio mylimoji, prieš išvykstant į vakarus – jo sužadėtinė. Pačioje pabaigoje autorė įdeda ir Mortos jai, turbūt, iš tiesų pasakytus žodžius: "Na kodėl, pasakyk tu man, na kodėl jis ten vedė, toje Prancūzijoje?" Grįžusio iš vakarų Lukšos Morta jau nebesutiko, nes tuo metu ji vergavo Naujojoje Žemėje, už Uralo Arktikos gulaguose.

Šis Lukšos asmeninės meilės epizodas pastato prieš akis kitą, 1993 m. "Į Laisvę" fondo išleistą knygą, "Laiskai mylimosioms". Joje telpa tikri Lukšos laiskai bei jų ištraukos 1950-VII-23 d. (–du mėnesius prieš išskridimą į Lietuvą!) Vokietijoje vestai Nijolei Braženaitei. Būdamas Vokietijoje Lukša juokaudavo, kad jis turi dvi žmonas: jo pirmoji buvo Lietuva, o antroji – Nijolė. Iš Adomėnienės knygos paaiškėja, kad Lukša turėjo tris sužadėtines. Be jokios abejonės, pirmoji buvo Lietuva, antroji – Morta, o trečioji – jo vestoji Nijolė.

Knygoje įdėtas jaudinantis epizodas, kai iškankintą Mortą okupantas iš gulago grąžina į Lietuvą atpažinti nukauto Lukšos lavono. Negali būti kalbos, kad autorė nebūtų mačiusi žuvusio Lukšos nuotrauką, panašią į tą, "Archyvo" Nr. 11 atspausdintą. Tačiau įsigilinus į dokumentinę pasakojimo pusę,

negalima neklausti, kaip ilgai 1951-IX-4 d. nukauto Lukšos lavonas galėjo būti išlaikytas, bent savaitę laiko laukiant iš gulago pargabenamos liudininkės? Apie kokius nors šaldymo prietaisus autorė neužsimena, gi Morta lavoną pirmiausiai pamato Kauno saugumo patvoryje po skuduru. Nebent tuo metu jos kalėta Intos vietovė buvo ne už Uralo, bet kur nors prie Leningrado, daug arčiau...

Autorė pasakoja be pykčio, be noro okupantui atkeršyti, bet pasakoja su dideliu jausmu. Ne veltui ji parinko knygai pavadinimą iš Dievo įsakymų "nežudyk". Knyga primena italų "verismo" stiliaus operas. Tik čia, labai gaila, ne operos teatras – čia mūsų tautos kančios ir okupanto nusikaltimai.

Knyga gaunama Amerikoje. Pirkite ir skaitykite!

Apie Antaninos Garmutės gyvenimą ir parašytas knygas reikėtų kalbėti atskirai. Jos paskutinė "Motinėle, auginai" tęsia ankstyvesnių leidinių (pvz., "Išėjo broliai") ciklą, gražiai parašytas epizodais dokumentuojant atskirų partizanų gyvenimą. Ir šiame leidinyje daug nuotraukų, aiškiai dokumentinės medžiagos. Tačiau knyga rašyta ne mokslininkui, ne istorikui, bet atviros širdies (bei proto) skaitytojui, norinčiam patirti atskirų partizanų ar jų šeimų likimą: norint į sudėtų asmeninių aukų plotį bei gylį įsijausti. Šioje Garmutės knygoje gal šiek tiek mažiau stilistinės lyrikos. (Skaityt "Išėjo broliai" negalima jos nelyginti su V. Krėvės "Dainavos šalies senų žmonių padavimų" stiliumi.)

Bet ir taip, kaip yra, knyga yra gerai parašyta, skaitytoją pagauananti.

Pabaigoje autorė jau tiesiais žodžiais pasako karčią tiesą į akis. Knyga taip pat gaunama Amerikoje, 1993 išleista Kaune net 14,000 tiražu. Keista, nes nepažymėtas leidėjas.

Sklandant šiais laikais Lietuvoje leidžiamą rezistencinę literatūrą, sunku neprisiminti 1993 rudenį Chicagoje mirusio išsivijusio autoriaus Ramojaus – Vlado Būtėno. Naudodamasis okupanto išleista propagandine medžiaga, jis 1966 ir 1969 mums davė dvitomį, "Kritusieji už laisvę". Anais žinių bado iš už geležinės uždangos laikais jis pajėgė sukaupti daug autentiškų duomenų apie partizanines kovas. Net dabar, skaitant šiolaikeinius straipsnius, kartais prireikia ką nors pasitikrinti pas Ramojų. Ir stebėtina: net šiandien Ramojaus knygos šį tą konkrečiau randi! Kaimietis sakyty, kad Ramojus atskyrė pelus nuo grūdų; technikas galvotų apie kokią nors cheminę distiliaciją... Ramojus buvo ir rašytojas, ir žurnalistas, grūdų rinkėjas ir pelų vėtytojas, net ir spaudos chemikas.

Suprantama, kad Ramojaus stilius buvo žurnalistinis. Jis pats daugiausiai pasireiškė žurnalistikoje ir, be to, jo šaltiniai buvo labai riboti. Naudodamasis okupanto propaganda, jis turėjo būti labai saikus ir atsargus. Negali būti abejonės, kad jis savo pareigas gerai suprato, o uždavinį beveik meistriškai atliko. Padėka ir ramybė jam!

(1995-I-31)

SVEIKINIMAS VASARIO 16 D. PROGA

Vasario 16 d. proga sveikiname visus brolius ir seses Lietuvoje ir užsienyje. Laisvės viltis, kuri buvo okupantų gesinama per penkiasdešimt metų išliko gyva mūsų žmonių širdyse. Ta viltis tapo SAJŪDŽIU, su kuriuo visa tauta jungėsi ir su kuriuo Lietuva vėl atgavo savo laisvę. Mes didžiujamės savo tautos kantrumu, ryžtingumu ir tikėjimu Lietuvos laisve.

Dabar, džiaugiantis atgauta laisve, vis dėl to matome, kad Lietuvai reikia nugalėti daug sunkumų surištų su tos laisvės įgyvendinimu. Ir štai Lietuvai ir mums reikia vilties ir pasitikėjimo savimi ir savo tautos ateitimi.

Svenčiant šią septyniadešimt septynių metų sukaktį, mes JAV lietuviai turime atgaivinti savo pasiryžimą išlaikyti savo lietuviškumą čia ir kartu dirbti su visais geros valios žmonėmis, padedant įtvirtinti Lietuvoje demokratiją, pakelti krašto gerbūvį ir sustiprinti vienybę ir sandorą.

Tegyvuoją laisva, nepriklausoma ir vieninga Lietuva!

JAV LB Valdyba

Punios šile atstatytas Dainavos apygardos partizanų štabo bunkeris.

L.Kulbienės nuotr.

"KLAJOJANTI PĖDA" LOS ANGELES SCENOJE

Karolis Milkovaitis

Vaidybos menas – viena pagrindinių teatrinio meno šakų, įvairiose rasėse bei kultūrose reiškėsi jau gilioje senovėje. Tai nieko nepaprasto, nes juk kiekviename asmenyje glūdi įgimtas "aktorius" – trumpalaikių atsitiktinių įspūdžių pamėgdžiotojas. Ši primityvi kitus pamėgdžijanti vaidyba ilgainiui išsivystė į rašytinės literatūros šaką – dramaturgiją, nurodantią ką, kur ir kada kiekvienas veikėjas turi sakyti ir veikti. Tad akivaizdu, kad kaip ir kiekviena rašytinės kultūros forma, vaidybos menas iš netobulos užuo-

mazgos išsivysčiusi, tobulėjo ir subrendo. Subrendusi ji stipriai išvirtino visuotinės literatūros apimtyje kaip savistovi ir sudėtinga meniškojo mokslo kultūra. Nes kas gi yra rimtoji dramaturginė kuryba, jei ne išraiškinė kultūra?

Kaip kitų tautų, taip ir Lietuvos draminių papročių užuomazgoje reiškėsi išplėstas pokalbis, susietas su veiksmu, atseit, žaidimu. Pažangiosios vaidybos formą savo kūriniams populiarinę H. Ibse-
nas, H. Hauptmanas, A. Čechovas ir kiti, buvo įtakingi ir Lietuvos dramaturgams,

Kalavijų kova. Iš kairės: Aloyzas Pečiulis – kryžotis, Albertas Bartulis – Herkus Mantas. P Gasparonio nuotr.

Treniotos pilies menėje: Fredas Prišmantas – Daumantas, Vincas Dovydaitis – Vykintas, Treniota – Haroldas Mockus, Juozas Pupius – Algminas, Juozas Raibys – Prokopijus. P Gasparonio nuotr.

ypač pasireikusiems po Pirmojo pasaulinio karo. Nuo išvardintų užsieniečių formos mažai nuklysdami Lietuvos scenai kūrė Petras Vaičiūnas, Balys Sruoga, Kazys Inčiūra ir kiti, ir dabar, štai, Eduardas Uldukis.

1995 m. sausio 22 dieną jo veikalą "Klajojanti Pėda" pastatė Los Angeles Dramos sambūris.

"Klajojanti Pėda" yra istorinė 2-jų veiksmų, 6-ių paveikslų žemaičių kovų sakmė. Veikalas "sakmė" pavadintas bene todėl, kad, pavyzdžiui, kovos nematomos, o įsivaizduojamos ir girdimos.

Vyksmas vyksta 1250 - 1265 metais. Dydžiu ir patogumais gana ribota parapijos salės scena meistriškų rankų pagamintais scenovaizdžiais žiūrovą perkelia tai į Trenio-

tos pilies menę, tai į Žemaičių kunigaikščių sukilimą prieš Mindaugą, tai į Baltijos pajūrį...

Nuo pat pirmojo veiksmo pradžios iki veikalo galo žiūrovas jaučiasi atgamintos istorinės Lietuvos vaizdinio dalyvis. Kiekvieno veikėjo dikcija režisieriaus išdailinta, kiekvienas judesys, kaip Juozo Krūmino dulkė, turi savo vietą.

Skaidrės vaidmenyje Ema Dovydaitienė žodžiu, judesiu, rūbais bei senoviška galvos danga buvo be priekaištų. Jai netyčia paliejus midų, veide pasirodęs susirūpinimas rodo, kad ji moka įsigyventi į savo atliekamo vaidmens gilumą. Įtikinančiai Aistę suvaidino Veronika Ragauskienė, ypač autentiškai atrodė epizodas, kada (Nukelta į 7 psl.)

ĮSAKYMAS PAMIRŠTI

Remigijus Misiūnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Kol kas – ir Tauras džiaugiasi, kad eina sukišęs rankas į atlapotos striukės kišenes; Časovoj rakina kamerą, o prie kitų durų langelio priekęs Poškus atsakinėja prie sąsiuvinio palinkusiam policininkui ir Dževečka, paklūsęs operatyvininko mostui, eidamas vidun dar, Poškaus paklaustas, kaip vadinasi įstaiga, kur jie dirba, bando atsakyti, tačiau varpas galvoje daužosi it pašėlęs ir kol surezga žodį, durų metalas aidžiai barkšteli ir Tauras it po ilgo kritimo pagaliau atsitrunkia į dugno akmenis. Jis klesteli ant suolo ir bukai dailosi: kamera aukšta ir siaura, ne ką už duris platesnė, sienos grubiai tinkuotos, kažkados geltonai dažytos, jau nugarų iki juodumo nuzulintos (Tauras instinktyviai toliau pasitraukia, sakiau, pykteli, kad reikėjo prastąjį megztinį imti), suolai palei šonines sienas – per visą kameros ilgumą ir lyg nuo atlaikyto

svorio palinkę, palubėje gel-svindama patalpą plieskia lempa ir Dževečka neišgali atsiminti, ką jam kamera primena – ligoninės palatą ar vaikų darželio tualetą: niekaip, tik – kažką nemalonaus, kaip ir suolai – tarsi traukinyje, kuriuo juos į armiją vežė, tada irgi – sėdėjo ir iš paskutiniųjų stengėsi gyvulišką siaubą pažaboti.

Iš paskutiniųjų – ramiau, kartoja sau Tauras, ramiau, ir puola perrinkinėti savo negausias, iš detektyvinių knygų bei filmų ar kriminalinių laikraščių puslapių sulesiotas juridines žinias: "eto serjozno"¹, matyt, traktuoja kaip stambią vagystę su įsilaužimu, kažkiek tai metų pataisos darbų ar griežto režimo kolonijos, o gal atsižvelgs, kad pirmas kartas, gerą charakteristiką (muziejuje, be rods, niekas ant jo danties negriežia), bet į Lukiškes gali nugrūsti, kiek ilgai turi teisę laikyti, ar tik ne 48 valan-

¹ tai rimta

das? 48! – kaip tie dveji, tarnybos armijoje išplėsti metai, dveji – kažkam prieš tavo valią paaukoti, lydimi tokio pat gyvuliško siaubo, nesulygin-
si su Sausio 13-tos naktį prie Aukščiausios Tarybos atvijusi. Ne, dabar toks pat, koks pagavo paskutinę naktį prieš šaukimo lapelyje nurodytą datą: 6:30 ryto, į karinį komisariatą, su daiktais ir dokumentais, neatvykimo atveju, remiantis baudžiamojo kodekso straipsniu... Remiantis – ir, tuščiai pabandęs degtine jį užlieti, kuo prastesnius rūbus rengėsi, kuo mažiau pinigų ėmė ir juos slėpė glaudžių kišenėleje, vis vien atims, o gal nesuras, ir nusi-teikinėjo paklusti evangeli-niams priesakams – jeigu per vieną skruostą gausi, atsuk antrą, nes antraip galvos neteksi.

Neteksi – Tauras kniaubiasi į delnus, bet tuoj lošia galvą: trims valandoms, kol kas, ir jas visas – čia?! Šioje ankštybėje?! – steibelėjasi į tokį, regis, tolimą durų langelį, tarsi iš šulinio dugno – nepasieksi, neužlipsi, neužteks jėgų. Neužteks, ir ką pamatysi, neverta, jau ir taip

balsai – lyg iš kito pasaulio; kito – grąsaus ir pavojingo; juokiasi, pokštauja, neva pykstasi, rusiškai ir lenkiškai, bet tai tik skraistė, o po ja – peilis. Giljotinos; jau krenta, nesulaikysi ir nebe-patrauksi galvos: kol kas – kol kas – kol kas!

Kol kas tu vienas už storų durų, kol kas dar saugus, kol kas nei tu jas išversi, nei kas kitas be Časovoj rakto; karas, maras ar gaisras – niekas. Niekas, ir Tauras užkliūva – gaisras; koks žioplų numes degtuką ar cigaretę, mažytė liepsnelė atsargiai lyžtels, paskui antrą, trečią kartą ir ūmai nužį grindimis kaip išprotėję, kam čia kameros berūpės, belskis – neprisibelsi, ir Dževečkos širdis, regis, tuoj iš krūtinės iššoks: žiūrėkit, kvailiai, ką darote, žiūrėkit, bet nėra jėgų nei riktelti, nei iki langelio nusigauti; ir kiek jis jau čia; tikrai – dar pusvalandžio nėra! Greičiau tos trys valandos baigtusi! Kad jos šimtmečius tęstusi!

Kad ! – barkšteli raktas, suaimanuoja durys, Tauras, pašokęs, ko ant Časovoj ne-

užlekia: pošli², ir vėl džiūgauja, kad nedraudžia rankų kišėnėse laikyti; vėl tas pats kabinetas, kur kratė ir dar vienas džiaugsmo pliūpsnis – operatyvininkas, išėmęs iš seifo, paduoda akinius, ir jau išvis, viską sprogdinanti laimės viršūnė – lapo, kurį pradeda pildyti Časovoj, antras-tė (aukštyn kojom raidę prie raidės sudėstė): "Liudininko apklausos lapas". Liudininko! – laimė temdo sąmonę, net ašaras treškia ir tų tirpinamas vaizdas už grotuoto lango – kreivos mašinų gretos palei gyvenamą namą – vaidenas, ranka pasiekiamas ir savas, bet vėl reikia iš paskutiniųjų susiimti, nes vėl byra jau įprasti (tiesa, šiuokart tokie mieli) klausimai: vardas, pavardė, tačiau juo toliau, vėl tuo labiau stringa dėl Dževečkos noro atsakinėti tiksliai ir niekam nepakenkiant (o ir sau – "už melaginus" parodymus pagal BK...), vėl atsiprašinėja ir nebenu-tuokia, ko griebtis, kad tik patikėtų jo nepaprastu siekiu teisybę sakyti, bet ta prakeik-ta atmintis, nepagalvojo, jog reiks ir it šiukšlių atsikratė

² eime

"KLAJOJANTI PĖDA"

(Atkelta iš 6 psl.)

ji proto netekusi ant jūros kranto iš smėlio statėsi pilį. Žemaičių kunigaikštis Treniota (Haroldas Mockus), kurį nepavykusi medžioklė ir Aistės atsisakymas už jo teikti labai kankina; Žemaičių kunigaikštis Vykintas (Vincas Dovydaitis), kurį Nalsios kunigaikštis Daumantas (Fredas Prišmantas) įtikina eiti prieš Mindaugą ir valdžią perduoti Treniotai; Žemaičių rikis Algminas (Juozas Pupius), kuris atvykęs pas Treniotą prašo karių, kad galėtų apginti Klaj...pėdą nuo kryžuočių, savo vaidmenis atliko be priekaištų. Taip pat ir kiti: Juozas Raibys (Polocko

bajoras Prokopijus), Albertas Bartulis (Herkus Mantas, prūsų ir vakarinių lietuvių sukilimo vadas), Amandas Ragauskas (Tautginas, pašauktinis), Aloyzas Pečiulis (kryžiuotis), Amandas Ragauskas (skarmalius) suteikė žiūrovams pasigėrėtino lygio vaidmenis.

Atskirai reikia paminėti metraščio skaitovę Ramunę Vitkienę. Jos pavyza, aiški, balsi tarsena, grakščių judesių tikslumas, lyg ir apvainikavo veikalą pasisekimo aureole.

Bet veikalas yra tik žodžių rezginys, į kurį reikia įkvėpti kritišką žiūrovą patenkinančios gyvasties. Ži-

nant, kad visi aktoriai yra nuo kasdieninių darbų valandėlei atskilę mėgėjai, kyla klausimas, kaip jie pasiekė tokio aukšto vaidybos lygio?

Jeigu Los Angeles Dramos sambūrio veiklos spiritus movens yra Ema ir Vincas Dovydaičiai, tai jo vaidybinės išminties versmė be jokios abejonės yra Petras Maželis. Šis vaidybinio meno gabumais Dievo apdovanotas žmogus ne tik surežisavo "Klajojančią Pėdą", bet paruošė metmenis ir nupiešė visus scenovaizdžius, ir paruošė drabužių metmenis, kuriuos pagamino Ema Dovydaičienė. Galima drąsiai tvirtinti, kad geresnio režisieriaus išsivijos lietuviai neturi.

Vaidinimą žiūrėjo pilna salė svečių.

timi apie "tautinės architektūros" filosofiją, bet leidėjai Lietuvoje jos neįdėjo, o paršė savo įvadą (tik neatrodo, kad daug geresnį). Tad pagalvoju gal geriau būtų, kaip ne tos srities specialistui, apie architektūrą man ir nekalbėti, o glaustai žurnalistiškai apžvelgti, kaip jam pačiam, jo kritikams ir recenzentams atrodė mūsų kolegų kūryba. Mes ne architektai, į tą meną, kūrybą ir techniką ar į visą inžineriją žiūrime paprasčiau. Mums svarbu, ar koks pastatas išpūdingas, idomus, gražus. O jau to grožio kriterijai įvairūs ir subjektyvūs. Lengviau spręsti, pavyzdžiui apie namą: ar jis mielas pažvelgti, ar praktiškai patogus ir malonus jame gyventi. O dėl viso kito tegu diskutuoja architektūros meno ir statybų filosofai...

žosi toje "chaoso masėje" ieškoti grožio, gėrio ir tiesos.....

Ar rado? Atrodo, taip – bent šiek tiek. Vilniškame "Naujajame Dienovidyje" neseniai recenzuodamas monografiją, mūsų niujorkietis beletristas ir truputį dailininkas Paulius Jurkus sutinka, kad Arbo "...architektūroje pajuntame malonų ritmą, kuris mums nesukelia įtampos, o leidžia tos architektūros aplinkoje pailsėti, pasidžiaugti gamta ir pačia architektūra".

Na, pasakyta ne per mandriai, ir nelabai aiškiai, bet palankiai.

Apie Arbo kūrybos parodą Kaune ir Vilniuje žymiai šilčiau ir aiškiau atsiliepė Birutė Mikėnienė. "Architektas džiaugiasi", ji rašo, "kad jam didelė dvasinė atgaiva atvažiuoti į Tėvynę (gal atskristi?). Ne mažesnė atgaiva ir mums, pažinus tų atvažiavusių žmonių dvasios kraitį... (Ypač) akį traukia architektūros kompozicija "Laisvės Aukuras" ... Tai savitas ir didingas dėkingumo simbolis Lietuvos nepriklausomybei po 50-ties slogių metų"...

Bet plačiausią Edmundo Arbo gyvenimo ir jo kūrybos apžvalgą pateikė "Lietuvos Ryto" dienraštyje (Nr. 101, 1993.V.28) žurnalistė Rūta Marcinkevičiūtė surašiusi ilgą pasikalbėjimą su architektu tada, jo pirmosios knygos apie užsienio lietuvių architektūrą pristatymo proga (žinoma, jie ten dabar labiau mėgsta mandresnį tarptautinį

(Nukelta į 8 psl.)

Rež. Petras Maželis, Dramos festivalyje už "Klajojančios Pėdos" pastatymą laimėjęs tris žyvenis, po spektaklio gana linksmam nusiteikęs.

EDMUNDO ARBO ARCHITEKTŪRA IR TAPYBINĖS AKIMIRKOS

Bronys Raila

Los Angeles Dailių Menų klubo nariai džiaugėmės, kad šalia kitų mūsų kolega architektas Edmundas Arbas ir pats ir savo kūrybos atbalsiais nukeliavo į Lietuvą, kur dar 1992 metais buvo išleista apie jį neblogo, nors gal kiek per plona, monografija ar albumas, taipgi ten ruoštos kelios jo darbų parodos, radusios gan platų atbalsį spaudoje.

Su tuo albumu tai ir man kiek nepavyko. Buvau paršęs apžvalgėlę apie Edmundo kūrybą su viena kita min-

Atbalsiai apie Edmundo kūrybą ir jo knygą, kaip minėjau buvo gana gausūs, be maž tik teigiami. Jis pats dar seniai, Amerikoje gavęs registruoto architekto teises, kartą rašė: "Šių dienų žmogaus gyvenimas yra didelė kova tarp tiesos ir melo, gėrio ir blogio, tikrojo grožio ir vulgarumo. Visur vyrauja netikrumas, "abstrakcija": iš gyvenimo eliminuojama tiesa, iš meno – grožis, iš realybės – forma. Neriamasi į susikurtą chaosą ... o viešpatuoja masė." Edmundas ry-

tokių, pasirodo, svarbių smulkmenų ir, apklausai įpusėjus atėjus bei kurį laiką tyliai už stalo sėdėjęs Kuchadzė nebenukenčia: nu, vy ponimajete*3, jūs gi intelegentiškas žmogus, universitetą baigėte, o į tokius paprastus klausimus negalite atsakyti. Negaliu, besigirdamas atgailaujančia šypsena skėsteli Dževečka ir nusuka akis nuo po gruzino megztiniu pupsančio pistoleto, matyt, mano galva ne taip suręsta, aš jums galiu nežiūrėdamas nusakyti visas mūsų kolekcijoje esančių lietuviškų pinigų ypatybes, o kaip tiksliai atrodė Poškaus krepšys – na, nepamenu, nors užmuškite, ir ar galėjo jame tilpti tas prakeiktas faksas. Ar? – vis kliūna, ir dar už ūmai pagavusio išgąščio, kad Časovoj vis apie Pošką ir Pošką tardo. Pošką?! – kiek gunktelėjusį, jau žilstelėjusį, nuo rūkymo geltonais pirštais; dar neseniai sargauja, sako, dėl etatų mažinimo atleido, gerai, čia pasisekė, nes per penkiasdešimt persiritus oi kaip su darbais sunku, bet jis ir – faksas?! Tuom Tauras neišgali patikėti, o, be

*3 na, jūs gi suprantate

to, ką pasakys, policininkai panaudos Pošką tardydami, gal ir akistatą suruoš, neduok die, tam pasivaidens, kad Dževečka jį skandina – dar sugalvos kartu nusitempti, tad Tauras kankinasi ir vis gailiau šypso, galuodamasis su eiliniu klausimu: na, negaliu tiksliai pasakyti, nors nušaukit!

Nors, tačiau lapas sparčiai pilnėja, operatyvininkas neišsitenka vienoje pusėje, dar kito pusę primargina: pasirašytikite; Tauras klusniai palinksta ir, karts nuo karto užkliūdamas už klaidų ar stilistinių nesklandumų, perbėga akim lietuviškai surašytą tekstą – atrodo, nieko nepri-fantazavo, ir pasirašo; pošli, Časovoj vėl rodo į duris ir Tauras vėl džiaugias, kad gali rankas kišenėse paskandinti ir akinius paliko, dar paklausė atsistojęs, ar grąžinti, bet policininkas numojo – nereikia!

Nereikia! – lyg ženklas: tuoj viskas baigsis, tiktai reikia niekur neužkliūti. Tauras klusniai praneria pro Časovoj atidarytas kameros duris, paklauso, kaip sucypia kaimyninės – Pošką išveda, ir nesė-

da, žingsniais kamerą matuoja: viens, du, trys ir aplink, viens, du trys ir – durys, pakeliui tarsi įdomų eksponatą sienas nužiūrindamas, – užtinka kelis išbraižytus keiksmažodžius ir šypsteli, kratą atminęs: bene nagais draskė; žingsniuoja – kiek žingsnių, kiek dar ilgai?! Kiek?! – regis, uždūsta nuo skubros ir, klestėjęs ant suolo, vėl tarsi iš šulinio dugno į langelį žvelgia, vėl nėra jėgų jį pasiekti, vėl tarsi iš kito pasaulio pasiekia balsai. Iš kito, bet nesvarbu, koks jis – atgrąsus, piktas ar dar koks, greičiau į jį, nes sienos tarsi ima ant jo virsti, grasindamos tuoj it skruzdę sutraiškyti – tas "Ludininko apklausos lapas" viso labo vizija, tik kitas – "Asmens kratos protokolas" – tėra realus, – tuoj užvirs, tuoj – subraška raktas ir Tauras vėl it pametėtas pro duris puola: nesvarbu, kas už jų laukia, nesvarbu, bet – pasiimkite ir pasirašytikite, Časovoj rodo į ant stalo sukrautą jo skurdų turtą ir širdis, regis tuoj neatlaikys.

Tuoj! – Dževečka skubiai bruka daiktus į kišenses, į kas antrą kilpą veria diržą ir

nusispjaut, kad jo komišką vargą stebi krūva policininkų, tarp kurių ir grubiaiveidis, tiek pergyvenęs, ko jis ne kameroje; Taurui dingteli – su apmaudu žiūri.

Apmaudu?! – Bet skuba užmiršti, nepastebėti ir ieško, kur pasirašyti, o paskui, vėl nejaukiai pasijutęs, pralemena, jog jam reiktų kokio popieriaus, tokį vėlavimą į darbą pateisinantį ir, rūpestingai įsidėjęs striukės kišenėn Časovoj išrašytą šaukimą pas tardytoją, dar pamindžiukavęs prisikniaubia prie policininko: ar tai jau viskas, ir – pusbalsiu. Ir Časovoj – pusbalsiu, sukdamas į šoną akis: gal dar ir ne, paskambinsime, jeigu reikės, ir Tauras, supratingai palinksėjęs – viso gero – smunka iš kambario. Prie lango palei lauko duris stypso Kuchadzė su dviem jaunučiais policininkais, gruzinas kažką jiems pasako ir tie pašaipiai nužvelgia Taurą, bet jis – it neregį, it, yra svarbesnių dalykų: greičiau – laukan!

Greičiau! – kad saugiai nuskestumei gatvės sraunumoje ir Tauras, taikydamas ją pernerti, atsimenta – laikrodis budinčiųjų kambaryje ro-

dė kone pirmą dienos; kone, reiškia, policijoje veik penkias valandas išbuvo.

Tik penkias valandas!

Net penkias valandas!

Tik – net, argi tai svarbu, daug svarbiau per gatvę pernerti ir iki stotelės nusigauti, ir kur tie prakeikti troleibusai, amžinai, kai reikia, nėra, o kai pagaliau vienas atidūsauja, visų svarbiausia iš paskutiniųjų išbrauti ir nei tai stovėti, nei tai kabėti, ne-jaučiant vata virtusių rankų bei kojų, tik – greičiau ir – kuo toliau, nes lyg tada, kai paleistas iš armijos su keliais demobilizuotais lietuviais vos į paskutinį autobusą spėjo, negalėjo patikėti, žinot, nerimo vienas, atrodo, tuoj stotelėj įlips keli su automatais ir – na, vyručiai, pasivažinėjote ir užteks, dar patar-nausite, o kitas, seržantas, juokdamasis atsiliepė: draugas eilini, vykdykite įsakymą – užmirškite; taip ir dabar – ties stotelėmis stiebias, ar laukiančiųjų minioje nesmėkštels uniformuota kepurė, bet tuoj tramdo save: įsakymas užmiršti.

Užmiršti, užmiršti, užmiršti.

(Pabaiga)

EDMUNDO ARBO ARCHITEKTŪRA IR...

(Atkelta iš 7 psl.)

žodį "prezentacija"). Per šį pokalbį Edmundas, tarp kito, itin išmintingai pabrėžė, jog jam svarbu, "... kad formuotųsi moderni lietuviškos architektūros samprata, kad atsirastų pastatų, kurie derintųsi su kraštovaizdžiu, neardytų tereno, kad architektai neapsiribotų vien dėžių kūrimu" ... O kai Amerikoje vis dažniau tenka išgirsti klausimų ir dargi nustebimo, ar dabar laikas tokiu sunkmečiu tiek rūpintis naujų didingų bažnyčių statybom Lietuvoje, į žurnalistės klausimą, ar reikia tiek naujų bažnyčių, tai už mane daug karštesnis katalikas Edmundas atsakė: "... Tokių planų ir projektų neteko matyti, bet esu važiuavęs pro šalį. Man jos atrodo per daug didingos. Trūksta to paprastumo, išijautimo į religinę mistiką. Atkreipiau į tai ir kardinolo Vincento Sladkevičiaus dėmesį, kad didžiulės bažnyčios ekonomiškai nualina kraštą. Bet, žinoma, pirmiausia tai kiekvieno klebono reikalas. O jie tarsi konkuruodami tarpusavy, linkę statyti ne bažnyčias, o katedras" ... Nežinau, kaip galvo-

jat jūs kiti, bet aš čia visiškai sutiksiu su Edmundo požiūriu.

Beje, monografijoje jis per dividešimtį didelių puslapių sudėjo per trisdešimt savo tapybos spalvotų atspindžių: gamtos vaizdų, draugų, bičiulių šypsningų karikatūrų, šaržų, įvairių kitokių tapybinių akimirkų. Apie tai čia pas mus girdėjau visokių nuomonių. Kai kas priekaištavo, kad jam nesiseka išgauti vaizduojamų asmenų veido panašumų. Kai kur taip, bet ne kartą visai gerai pavyksta. Įdomu, kad apie tuos tapybos darbus visi kritikai ir recenzentai atsiliepė tik palankiai.

(Žinoma, jie gyvena Lietuvoje ar šiaip toli kitur, tai čia musiškių veidų gerai nepažįsta, tai jiems viskas gerai atrodo:) Štai Paulius Jurkus sako, kad Arbas "... norėjo pažaisti savo piešinių linijomis, kylančiomis iš jo vaizduotės. Jis norėjo pats nusišypsoti ir kitiems padovanoti mūsų būties šypsnį" ... O Birutei Mikėnienei tie Edmundo laisvalaikio darbai – nutapytos gėlės, gamtovaizdžiai, abstraktai, šaržai – darė itin gerą įspūdį. "Nors beveik pusė šimto metų, kai au-

"KITOKIOS LIETUVOS ILGESYS". Šaržas, spalvota grafika Edmundo Arbo.

torius toli nuo Tėvynės", rašo ji, "tačiau šviesūs vaikystės ir jaunystės išpūdziai spindi jo paveiksluose". Ir ji daugumą išmini su mūsų pavardėmis.

Tai čia baigdamas ir aš

norėčiau specialiai padėkoti bičiuliui Edmundui, kad jis nepamiršo ir manęs ir Danetos. Jis per visą puslapį parodė mūsų "kitokios Lietuvos ilgesį". Aš ten plonely-

tėmis, kaip šiaudeliai, kojomis stoviu pamynęs to pavadinimo knygą, veidu jaučiuosi užtenkamai panašus, kairėj rankoj laikau tautinę trispalvę, o dešinėj – šampano taurelę, kurioj maudosi Daneta, vienoj rankoj laikydama mažytę taurelę, o kitoj – ilgą kandiklį su smilkstančia cigarete (ką ji ir darydavo dar prieš keliolika metų, bet vėliau liovėsi).

Šis Edmundo sukurtas šaržas savo sąmoju man labai patiko. Tegu toks ir būna tasis "kitokios Lietuvos ilgesys", nes kol kas dabartinė Lietuva dar gerokai skiriasi nuo tos, apie kokią svajojom ir ilgėjomės.

Los Angeles, CA. 1995.I.14

P.S. Mintį, kad bažnyčių statyba Lietuvoje alina atsikuriančios Lietuvos ekonomiką, pareiškė vietiniai žurnalistai Lietuvoje pasikalbėjimo su manimi metu.

Architektūros ir meno albumas "Edmundas Arbas – Arbačiauskas" išleistas lietuvių bei anglų kalbomis. Už parduotas knygas gautos lėšos skiriamos architektūros studentų premijoms Lietuvoje bei lietuviškos architektūros puoselėjimui. E.A.

PROVIZORINIAI APKLAUSOS DUOMENYS

Antanas Dundzila

Šių metų pirmajame DIRVOS numeryje tilpo anketa, į kurią atsiliepė apie 10% DIRVĄ prenumeruojančių ar perkančių asmenų. Ačiū už dėmesį!

Šiuo kartu skubame paskelbti apytikrius skaitytųjų atsakymų duomenis. Vėliau, kai viską tiksliai susumuosime, atsiųstieji duomenys bus tiksliai ir smulkiau paskelbti bei komentuoti.

Gavome viso 184 naudotinus atsakymo lapelius. Iš jų "aklai" (panašiai, kaip traukiant kortas iš kaladės – statistikoje tai priimtas metodas) paėmėme 30 atsakymų ir juos suskaičiavome, išvedėme procentus. Tai mūsų provizoriniai duomenys. Šiuos procentus šiuo kartu skelbiame.

1. Lietuvos LDDP yra
Nauja politinė partija – 10%, buvusios komunistų partijos tąsa – 90%

2. LDDP, Brazausko valdžia Lietuvai yra

Gera – 3 %, vidutiniška – 17%, bloga – 80%

3. Lietuvos valdžios pareigūnų skyrimas į Amerikos lietuvių telkinių vadovybę, užtai žadant išievojai paramą.

(a) Kultūrinėje srityje yra geras sumanymas – 27%, blogas sumanymas – 60%, neturiu nuomonės – 7%;

(b) Švietimo srityje yra geras sumanymas – 39%, blogas – 54%, be nuomonės – 7%;

(c) Periodinės spaudos leidime yra geras sumanymas – 31%, blogas – 48%, be nuomonės – 21%.

4. Lietuvos partizanai 1944-1953 m. buvo

Laisvės kovotojai, patriotai – 93%, karo nusikaltėliai, banditai – 3%, be nuomonės – 3%.

5. Vokiečių – nacių ir rusų – sovietų okupacijos Lietuvai

Abi buvo blogos – 29%, Rusų buvo blogesnė – 71%.

6. Lenkų tautinė mažuma Lietuvoje turi daugiau teisių negu lietuvių tautinė mažuma Lenkijoje.

Taip – 100%.

7. Lenkijos agresijos pasekoje 1920-1939 m. vykusios Lietuvos sostinės bei Vilniaus krašto okupacija ragina

Lietuvos – Lenkijos sutartį stengtis pataisyti – 63%, klausimo nekelti – 17%, be nuomonės – 20%.

8. Koks dar klausimas domina? – Gauta įvairių pasiūlymų, apie tai kita proga.

(1995-II-8)

Skaitytų ir platintų
DIRVA

VASARIO 16 MINĖJIMAS LB WASHINGTONO APYLINKĖJE

Vasario 16 minėjimas šiais metais Washingtono Lietuvių Bendruomenės apylinkėje įvyks vasario 19, 2 v.p.p., Marylando universiteto "Adult Education Center" salėje, Adelphi Rd. ir University Blvd. kampas, College Park. MCD.

Lietuvos ambasadai minėjime šiais metais atstovaus Jonas Paslauskas, Lietuvos ambasadados patarėjas. Pagrindinę kalbą pasakys Vaiva Vėbraitė – Gustienė, APPLE generalinė direktorė, ką tik vėl sugrįžusi po apsilankymo Lietuvoje organizacijos reikalais. Pagal specialybę, Vaiva Vėbraitė yra biologė, bet jau nuo 15 metų amžiaus intensyviai dalyvauja lietuviš-

koje veikloje. Per pastaruosius penkerius metus jinais įsteigė "Atgimimo" šeštadieninę lietuvišką mokyklą ir Konektikuto lietuvių ryšių centrą. Šiuo metu dar vadovauja "Vėtros" tautinių šokių grupei.

Naujovė šių metų minėjime bus mecosopranas Rasa Kroktytė-Veselkienė iš Philadelphijos. Jinais su Lietuvos dainų kvartetu ruošiasis išleisti "Vestuvinių ir užstalės dainų" juostelę ir knygą. Washingtono lietuvių visuomenei ji dar negirdėta, tad bus nepamainoma proga ją išgirsti. Solistei akomponuos pianistė Alice Mikolajewski.

Kita naujovė programoje visiem žinomas poetas Kazys

Bradūnas. Nors jis visiems žinomas, bet gyvu žodžiu Washingtono apylinkėje bus girdimas pirmą kartą. Velionis washingtonietis rašytojas Antanas Vaičiūlaitis savo laiku Bradūno poeziją aptarė šitaip: "Kazio Bradūno poezijos žodis, per daug nesipuošdamas išoriniu žibėjimu ir dramatišku mostu, savo slaptą grožį geriau atskleidžia, kai su juo pabūni, pagyveni." Pastaraisiais metais Lietuvoje yra išleistos keturios Kazio Bradūno poezijos knygos. Už poezijos rinktinę "Prie vieno stalo" ir už naujų eilėraščių rinkinį "Duona ir druska", jam paskirta aukščiausioji Lietuvos valstybinė literatūros premija, o už savo kultūrinę veiklą apskritai yra apdovanotas Gedimino ordinu. Nerija Kasparienė

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO
77-Ų METŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE
[VYKS SEKMADIENI, VASARIO 19 D.]

9:45 vėliavų pakėlimas prie Laisvės paminklo. Iškilmingos šv. Mišios
10:00 val. Dievo Motinos bažnyčioje. 10:30 val. – Šv. Jurgio bažnyčioje.

IŠKILMINGAS MINĖJIMAS

4:00 val. p.p. – DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE

Kalbės Lietuvos Šaulių Sąjungos Išeivijoje pirmininkas
MYKOLAS ABARIUS iš Detroito

Meninę dalį atliks ŠV. KAZIMIERO lituanistinės mokyklos ir

DIEVO MOTINOS parapijos chorai vadovaujami

muz. RITOS KLIORIENĖS ir EGLĖS LANIAUSKIENĖS

Įėjimas – \$ 3 dol. auka išlaidoms padenti, **vaikams veltui.**

Visus lietuvius maloniai kviečiame atsilankyti.

JAV Lietuvių Bendruomenės
Clevelando
Apylinkės Valdyba

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando
Skyriaus Valdyba

IŠEJO Į ŽALIAS LANKAS

Vladas Vijauskas

Aurelija Marija Balašaitienė savo straipsnyje "Slapyvardžiai ir kritika" mane labai pagyrė ir atsistojimu pagerbė už tai, kad aš išėjau į kovą su slapyvardininkais. Man baisiai patiko. O kam nepatiks pagyrimai?

Bet paskui užpila šalto vandens ant mano išpūstos galvos. Kalbama apie Lietuvos ambasadoriaus dukters dalyvavimą didžturčių baliuje New Yorke. Jai labai nepatiko, kada aš paklausiau "Kiek kainuos Lietuvos išduktas diplomatinis laimėjimas?" Toliau sako. Nuo kada svetimos valstybės pilietis turi teisę reikalauti apyskaitos iš kitos valstybės izdo?

Čia tikrai supykau. Aurelija Marija Balašaitienė rikiuojasi su dabartinės Lietuvos valdovais, kurie atėmė man Lietuvos pilietybę. Aš ją turiu, turėjau ir turėsiu, nors dabartinei Lietuvos prosovietinei valdžiai tas nepatinka. Kaip gudri žurnalistė turėtų žinoti, kad Lietuvos konstitucijoje yra įrašyta "Lietuvos pilietis priėmęs Amerikos pilietybę nepraranda Lietuvos pilietybės". Taigi, laikina Lietuvos valdžia, o taip pat ir Aurelija Marija Balašaitienė neturi jokios teisės atimti man pilietybę. Ir toliau nepaliausiu klausinėjęs ir rūpinęsis Lietuvos reikalais.

Waldorf Astoria baliui A.M.B. priduoja nepaprastai didelę tarptautinę reikšmę. Argi jai nežinoma, kad tas balius neturi jokio ryšio su Amerikos valstybės departamentu nei su kita valstybe. Tai yra gudrių biznierių organizuojamas balius, kuriuos labai mėgsta didžturčiai. Ji sako, kad Lietuvos ambasadorius ją telefonu informavo, kaip iškilmingai jis buvo suiktas. Net pasodintas prie Amerikos vėliavos. Dukrai

pavykę užmegzti santykius su Europos kunigaikštystėmis. Su kokiomis? Tenka kasdien girdėti apie Europos princus ir princeses labai apsiskandalinčius. Ar su tais?

Ir dar. Ambasadoriaus dukra užmegzė ryšius su kunigaikštystėmis. Kiek žinoma, karalių ir kunigaikščių sostai paveldimi. Ar ambasadoriaus sostas taip pat paveldimas?

Prisimenama ir apie šiltus santykius, kuriuos išvystys ambasadoriaus dukra. Labai dažnai girdime pranešimus iš Lietuvos ambasados apie sudaromus kontaktus, bet dar neteko girdėti apie rezultatus. O jau prabėgo nemažai laiko. Žinoma, visoms moterims patinka baliai, kuriuose gali pasirodyti su prasmatniais parėdalais. Bet priduoti tam tarptautinę reikšmę, labai juokinga. Kokią reikšmę Lietuvos demokratiškai respublikai turės Europos kunigaikštystės, jeigu Anglijos karalienė neturi didelio balso. O gal jokio.

Aurelija, Jūs turite, atrodo, labai artimus ryšius su ambasadoriumi. Paklauskite, kokios kunigaikštystės tapo jo dukros draugėmis. Baisiai įdomu. Ne tik man, bet ir kitiems. Kadangi Jūsų manymu nesu Lietuvos pilietis ir negaliu klausti kiek kainavo, tai gal Jūs paklauskite.

Galiausiai Aurelijai nepatinka mano išsireiškimas "barzdos prisuvimas". Esą tai galima gražiau išsakyti tokiomis posakiais, kaip "sugėdino", "sukompromitavo". Čia Aurelija visai nesuprato. Sugėdino, sukompromitavo gal tikyt jai pasakyt. Ji gal mane sukompromitavo, sugėdino, kad taip nepagarbiai atsiliepiu apie ambasadoriaus dukros žygius. Bet "barzdos prisuvimas" netinka. Tai

(Atkelta iš 2 psl.)

interesų ir įstaigų. Federalinio rezervo pirmininkas Aland Greenspan vėl padidino bankų kreditų tarifus, nes didžiausia jo baimė yra infliacija ir jos kenksmingi padariniai. Abiejose partijose yra radikalieji ir nuosaikieji, atsargieji politikai, demokratų opozicijoje veikia dešinieji ir kairieji. Kiekvienas svarstomas klausimas sukelia aistringus debatus. Ar pavyks respublikonams suvaidinti "naują šluotą", parodys ateitis. Ar pasiseks per 100 dienų pravesti tiek daug naujų įstatymų, pamatysime.

TRUMPAI

• Lenkijoje sausio mėn. 27 d. buvo plačiai paminėta 50 metų sukaktis nuo nacių Vokietijos įsteigtos Lenkijoje mirties stovyklos išvadavimo. Auschwitz stovykla tapo žydų persekiojimo ir žudymo simboliu. Auschwitz buvo nužudyta vokiečių okupacijos metais apie pusantro milijono žmonių, apie 90 nuoš. jų buvo žydai, suvežti iš įvairių Europos kraštų.

Minėjimo organizatoriai buvo Izraelio spaudos kritikuojami, kad nebuvo pakankamai pabrėžta, jog mirties stovykla buvo žydų žudymo vieta. Lenkijos prezidentas Lech Walesa savo kalbose neminėjęs žydų.

yra labai kauniškas posakis, kuris turbūt Aurelijai nežinomas. Grubiai jis gali būti priitaikomas tik dabartinei valdžiai, įskaitant ambasadorių, kurie dar "siuva barzdą" lietuviams.

Mano laikų kauniečiai pasakytų: "ambasadorius prisuvo barzdą Balašaitienei". Kas reikėtų: apgavo.

Šis barzdos posakis gal labai simbolinis ir sunkiai suprantamas. Prisiminiau kitą posakį: "Išėjo į žalias lankas" Kas reiškia: nesuprato. Taigi Aurelija išėjo į žalias lankas.

gauti prie įėjimo. Koncertas bus nuostabi akustika pasižyminčioj St. Paul's Methodist Church, 5501 South Main, Houston, Texas.

Liuda Flores

ELIZABETH, NJ

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas New Jersey lietuviams įvyks sekmdienį, vasario 19 dieną, Šv. Petro ir Pauliaus lietuvių parapijos salėje, 211 Ripley Place, Elizabethe, N.J. Minėjimas prasidės 12 valandą, tuoj po vienuoliktos valandos pamaldų Šv. Petro ir Pauliaus bažnyčioje.

Pagrindinę kalbą pasakys

žymus visuomeninkas, buvęs Lietuvių Bendruomenės krašto Valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas iš Philadelphijos. Meninę dalį atliks iškili vokalistė Angelė Kiaušaitė. Jai smuiku talkininkaus Julius Veblaitis, fortepijonu palydės Erick Houghton.

Po minėjimo apatinėje patalpoje bus vaisės ir pabendraavimas. L.B. Elizabetho Apylinkės Valdyba kviečia visus gausiai dalyvauti šioje mūsų tautos šventėje.

Arūnas Bitėnas
Rimantas Bitėnas
Rasa Ardytė-Juškienė
Julius Veblaitis

Iš visur apie viską

Iškilnių organizavimo komiteto pirm. Andrzej Zakrzewski atmetė kaltinimus ir pasakė, kad prezidentas Walesa, kaip ir daugumas lenkų, nedarė skirtumo tarp lenkų ir Lenkijos žydų. Kartu su Europos žydais Oswiencime, kaip lenkai vadina Auschwitzą, buvo nužudyta 70,000 lenkų, 15,000 rusų ir 23,000 čigonų.

Europos žydų kongreso pirm. Kahn pasakė, kad žydų organizacijos ginsis nuo bandymų "sukriksčioninti" Holokaustą. Maža grupelė i minėjimą atvykusių žydų, vadovaujama amerikiečio rabino Weiss, demonstravo Birkenau mieste prie katalikų bažnyčios, kurios kryžiai matosi iš netoli esančios buvusios Oswiencim stovyklos. Bažnyčiai ir kryžiui ne vieta žydų žudymo vietoje, pasakė rabinas Weiss, lygiai kaip žydų žvaigždei ar sinagogai būtų ne vieta katalikų kapinėse.

Vatikane popiežius Jonas Paulius pabrėžė, kad Auschwitzas buvo viena tamsiausių dėmių žmonijos istorijoje. Sausio 29 d. jis pasakė: "Niekad daugiau neturi būti antisemitizmo, niekad daugiau neturi būti genocido".

• Lenkijoje iš pareigų pasitraukė užsienio reikalų ministras Olechowski. Jis kaltina premjerą Pawlaką, sukant Lenkiją atgal į Kremliaus bloką.

• Pakistane lankėsi JAV gynybos sekretorius William Perry. Kalbėta apie bendrą saugumo sistemą. Santykiai su Pakistanu buvo pašliję nuo 1990 m., nes Pakistanas planavo pasigaminti branduolinius ginklus.

• JAV Kongresui pradėjus svarstyti pajamų mokesčių mažinimo klausimus, skelbiama, jog aukščiausius mokesčius moka Danijos gyventojai. Po jos eina: Švedija, Suomija, Naujoji Zelandija, Australija, Norvegija, Airija, Britanija, Italija, Belgija ir JAV. Mažiausi pajamų mokesčiai yra Portugalijoje, Prancūzijoje ir Graikijoje.

• Europos parlamentas patvirtino naujus Europos komisijos 20 narių. Komisijos pirmininkas Jacques Santer iš Luksemburgo.

• Kinija pagerino santykius su kaimyniniu Vietnamu. Iš valstybių pasienio zonos buvo surinkta apie 700.000 žemėje įkastų minų. Laukiama tampsnių prekybos ryšių.

• Vengrijos vyriausybė atšaukė numatytas su Rumunija derybas. Geriems santykiams kenkia nemaža vengrų bendruomenė Rumunijoje, kuri varžanti vengrų teises.

• Užsienio biznio ben-

drovių investicijos komunistinėje Kinijoje pernai siekė daugiau 25 milijardų dol.

• Lenkijoje bedarbių skaičius pakilo iki 16.8 nuoš. Daug bedarbių Slovakijoje, Bulgarijoje, Vengrijoje, Rumunijoje ir Latvijoje. Lietuvoje bedarbių nušimtis panašus i Čekijos.

• Ruandoje valdžia visiškai pakeitė piniginių vienetą. Daug valdžios vyrų, kurie išvyko i užsienį su šalies pinigais, staiga jų neteko.

• Saudi Arabijoje vyriausybė dvigubai pakėlė gazolino kainas, pabrango elektros energija. Valdžia ragina žmones taupyti.

• Singapuras neturi narkotikų problemos, nes jų pirkliams net už mažiausią narkotikų kiekį automatiškai taikoma mirties bausmė. Ta pati tvarka įvesta ir Malaizijoje.

• Kinijoje susprogo raketa, bandžiusi iškelti televizijos palydovą.

• Rusijos prezidentas Jelcinas pašalino iš pareigų neseniai paskirtą valstybės turtų privatizavimo ministrą Polevanovą. Pastebėta, kad jis sabotavęs visą privatizacijos procesą.

• Norvegijos i orą paleista civilinė raketa Spicbergeno apygardoje sukėlė Rusijos oro gynybos radarų veiklą, pakėlė lėktuvų alarmą. Iš to sprendžiama, kad radarų sistema žymiai pagerėjo nuo 1987 m., kada jaunas vokiečių lakūnas atskrido i Maskvą nepastebėtas iš Suomijos ir nusileido Raudonojoje Aikštėje.

• Rusijos prezidento Jelcino spaudos sekretorius Vyacheslav Kostikov paskirtas nauju Rusijos ambasadorium Vatikane.

• Egipte įvyko taikos pasitarimai, kuriuose dalyvavo Izraelio premjeras, Jordano karalius, Egipto prezidentas ir PLO vadas Arafatas. Buvo svarstoma, kaip Izraeliui gintis nuo taikos procesui nepritariančių savizudžių arabų puolimų.

• Sausio 6 lėktuvo nelaimėje žuvo Irano karo aviacijos viršininkas gen. Sattari ir kiti aukšti pareigūnai.

• Prancūzija atidarė savo "Interesų skyrių" Irako sostinėje, kur jis veiks Rumunijos ambasadoje. Prancūzų vyriausybė, remiama Kinijos, siūlys atšaukti Irakui taikomas tarptautines ekonomines sankcijas. Tam pritaria ir Rusija, norinti atgauti iš Irako skolingus jai pinigus už anksčiau parduotus ginklus.

• Los Angeles katalikai nesenoji, prieš 120 m. statyta, buvo sužalota pernai sausio 17 d. įvykusio žemės drebėjimo, paskelbė kardinalas Roger Mahony.

ŠVENTINIAI MINĖJIMAI LIETUVIŲ TELKINIUIOSE

HOUSTON, TX

Šių metų vasario 28, 7:30 val. vak. Houston (Texas) Lietuvių Bendruomenė ruošia koncertą Vasario 16-tajai ir Kovo 11-ajai paminėti. Koncerte dalyvauja trys Lietuvos solistai, Vaclovas Daunoras, Vitalija Šiškaitė, Bronius Tamašauskas, lydimi pianisto Roberto Bekionio. Prie jų prisideda du vietiniai amerikiečiai muzikai: Jeffrey Nyth, kontratenoras ir David Kirk, Houstono Simfonijos tubistas. Bilietai \$10 (\$5 studentams). Galima užsisakyti skambinant 713-808-1982 ('voice mail' 24 valandas) arba

IŠKILI VIEŠNIA CLEVELANDE

Aurelija M. Balašaitienė

Š.m. sausio 28-29 dienomis Clevelande lankėsi naujai išrinktoji JAV LB Krašto Valdybos pirmininkė, teisės daktarė Regina Narušienė. Prieš gerbiamai viešniai darant viešą pranešimą visuomenei, man buvo sudaryta maloni proga šeštadienio vakare, jaukiuose O. ir V. Šilėnų namuose, su ja susipažinti ir pasikalbėti.

Pastebėjusi, kad viešumoje į ją reaguojama kaip į "lietuvių moterį, išeivijoje iškilusią į lietuvių visuomenės viršūnę", tarsi tai būtų moteriai kažkas nepaprasto ir nepasiekiamo, ir pagalvojau apie Anglijos "geležinę moterį" Margaret Thatcher ar Indijos Indira Gandhi. Toks naujosios pirmininkės vertinimas manyje iššaukė nemažią reakciją. Pasaulinė spauda tų iškilų moterų neanalizavo specifiniai kaip "moteris", bet apie jas sprendė tik iš jų darbų, sprendimų ir įtakos. Faktas yra, kad ilgus dešimtmečius lietuvių visuomenėje moterys, nežiūrint jų talentų ir sugebėjimų, buvo stumiamos į antraeilės vietas, iš jų reikalaujant rengti vaises ir sekretoriauti visuomenės organizacijose, bet jų neįsileidžiant į viešumą.

Tų minčių išvadoje mano pirmas klausimas Reginei Narušienei buvo: "Įdomu, kodėl ir vyrai balsavo už jus. Ar todėl, kad esate gan patraukli, ar įvertino jūsų sugebėjimus?" Viešnia linksmiai nusijuokė ir atsakė: "Ne, ne todėl, kad aš moteris. Norėčiau sakyti, kad jie suprato ir įvertino mano sugebėjimus. Dirbu darbus, kuriuos anksčiau dirbo tik vyrai, ir buvau viena iš pirmų moterų advokatų savo valstijoje ir savo rajone".

Į mano klausimą, kokie yra santykiai tarp JAV LB Krašto ir Pasaulio LB valdybų, viešnia atsakė labai pozityviai: "Santykiai yra labai geri. Mūsų tikslai yra tie patys, tik aš dirbu JAV sferoje, o PLB valdyba mūsų veiklą koordinuoja su kitų kraštų veikla."

Paklausta, ar dabartinė veikla daugiau koncentruosis į lietuvių išlaikymą užsienyje, ar veidu atsisuks į Lietuvą, viešnia gan išsamiai atsakė: "Abu uždaviniai yra lygiai svarbūs. Turime su-

prasti, kad mūsų nariai yra užsienio lietuviai, tai didžiausią dėmesį reikia kreipti į Amerikos lietuvių bendruomenę. Bet kadangi esame lietuviai, tai privalome savo dėmesį kreipti ir į Lietuvą, nes jai daug reikia."

Iškėlus mūsų visuomenės veiklos apatijos problemą, pirmininkė taip pasisakė: "Kai Lietuva tapo laisva, mes išgyvenome euforiją, po penkiasdešimties metų išsipildžius mūsų troškimams ir viltims. Visi džiaugėmės, šventėme, linksminomės. Bet tai jau praėjo ir prasidėjo sunkus darbas. Lietuva turi pasikeisti – buvo okupuota, buvo komunistinė, o dabar ji turi tapti demokratija. Bet ir mes keičiamės, ir čia keičiasi mūsų gyvenimas. Mes turime sugrąžinti jį į Lietuvą. Deja, lietuviai žiūri į mus kaip į "amerikonus", ką mums sunku suprasti, todėl reikia pergaltoti mūsų tikslus, surasti naują kryptį ir iš naujo įsisauginti, kad iš tikro esame lietuviai, tai turime dirbti ir savo, ir tėvynės naudai."

Mano tolimesnis klausimas buvo, kaip išjudinti veiklą, apgailestaujant mirštančius dainos ir šokių vienetus ir tuščius parengimų kalendorius. "Per trumpą laiką sunku ką nors efektingo nuveikti. Tai nėra lengvas uždavinys, bet reikia kur nors pradėti", atsakė viešnia. "Visų pirma, reikia daugiau panaudoti spaudą, ieškoti galimybių įtraukti kaip galima daugiau žmonių, ar tai per sportą, kultūrinius renginius ar politinę veiklą. Taip pat reikia rasti būdų arčiau bendradarbiauti su Lietuva, kad mūsų darbai būtų prasmingesni ir kad mes nesijautume atstumti, nes jaučiamės, kad Lietuva mus atmetė."

Malonioji viešnia pareiškė, kad savo kadencijos metu ji bandys aplankyti visas JAV lietuvių apylinkes, asmeniškai kontaktu tvirtinti ryšius. Kalbant apie prieauglio problemą, ypatingai vidurinės kartos dalyvavimą veikloje, ji su apgailestavimu pripažino, kad tai labai sunkiai išsprendžiamas uždavinys, nes jaunesnės kartos jaučiasi atstumtos, ką visi žinome iš buvusios veiklos. Tai būsią sunku atitaistyti, todėl reikia į juos kreiptis asmeniškai, juos

kviesti dalyvauti darbuose, rasti jiems patrauklius projektus ir skatinti juos įgyvendinti. Reikia ieškoti progų visoms kartoms sueiti, suartėti, o jaunimą viliooti per sportą, šokius ar dainavimą, tuo jam sudarant progą pasireikšti, juos pamažu įtraukti į Bendruomenės darbus ir paruošti, kad su laiku ją perimtų.

Į pabaigą paprašiau viešnią, kad papasakotų apie save ir savo šeimą. Gimusi 1936 metais Kaune, ji Vokietijoje lankė mokyklą, gimnaziją baigė Amerikoje ir 1959 metais baigė teisės mokslus Illinois Universitete, su teisės daktaro laipsniu. Jos vy-

gys pristatė Reginę Narušienę, trumpai nupasakodamas jos biografiją. Publika viešnią sutiko audringais plojimais. Regina Narušienė savo ir JAV LB krašto valdybos vardu pasveikino susirinkusius artėjančios Vasario 16-osios progą, minint Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 77-ą ir Lietuvos respublikos laisvės atstatymo penktąjį jubiliejų. Klausytojus supažindinusi su savo visuomenine veikla, į ją aktyviai įsitraukusi kai dar buvo "tremtinių bendruomenė". Pirmininkė pristatė savo valdybos šešiolikos asmenų sąstatą, kurį sudaro patyrę pro-

žiaus Amerikos lietuviams atnaujinami Amerikos biurokratizmo mazgus. Ji toliau išskėlė apylinkių suvažiavimų reikalingumą, kad galima būtų tartis dėl veiklos krypties ir spręsti svarbiausią uždavinį – kaip jaunimą patraukti į visuomeninę veiklą. Vyriausioji karta jau atlikusi savo vaidmenį, tai laikas kitiems perimti jos darbą. Ji taip pat pranešė, kad Bendruomenė turėsianti savo centrinę būstinę Washingtone ir tikisi jai vadovauti rasti asmenį, kuris gerai moka lietuvių ir anglų kalbas ir sugeba naudotis kompiuteriu.

Po keletos klausimų iš

JAV LB Krašto valdybos pirmininkė lankėsi Clevelande, kur susitiko su miesto ir jo apylinkių lietuviams. Nuotraukoje iš k.: V.Šilėnas, kun. G. Kijauskas, s.j., R.Narušienė, D.Staniškienė, V.Bacevičiaus nuotr.

ras yra taip pat advokatas. Jiedu abu jau dvidešimt šešeris metus turi savo advokatūros firmą, kurioje dirba septyni asmenys. Narušiai užaugino dvi dukras ir sūnų ir džiaugiasi savo trimis anūkais, Jonuku, Juozuku ir Teresėle.

Sekmadienį po Mišių Dievo Motinos parapijos auditorijoje gausiai susirinkusiems Clevelando lietuviams LB apylinkės pirmininko pareigas einantis Vytautas Briz-

fesionalai, pasisklaidę įvairiose JAV vietovėse, sudarydami tamprų bendradarbiavimo tinklą. Įdomu ir tai, kad šalia buvusių valdybos veiklos sričių įsteigta ir nauja religinių reikalų sritis. Naujos valdybos šūkis "Viltis, laisvė ir pasitikėjimas" yra lyg veiklos gairių pagrindas, didelį dėmesį skiriant užsienio lietuvių jaunimo švietimui, liuanistinėms mokykloms, taip pat socialiniams reikalams, padedant vyresnio am-

publikos, išsiskirsčius klausytojams, viešnia buvo pavaišinta Lietuvių Namų "Gintaro" restorane ir pavakary išskrido į Chicagą.

Clevelando lietuviai džiaugiasi jos viešnagė ir tikisi pagyvėjimo visuomeninėje veikloje bei laukia platesnės informacijos apie veiklą, talką darbams ir veiklos problemas. Kai du stos, visados daugiau padarys!

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772

SVEIKINIMAS "LIETUVIŲ SODYBAI" VASARIO 16-TOSIOS PROGA

HUD (Housing and Urban Development) Clevelando įstaiga atsiuntė "Lietuvių sodybos" administratorės D.Čipkienės vardu sveikinimą Vasario 16-tosios proga, kuriame tarp kita ko, sakoma: "Praeities kovas dėl nepriklausomybės privalu visuomet prisiminti ir tą prisiminimą laikyti gyvą savo mintyse. Savo stiprybę mes turime semtis iš praeities patyrimo, kovų bei pasiaukojimų, kuriuos padarėme siekdami laisvės". Toliau sveikinime pabrėžiama, kad mes visuomet turime būti pasiruošę kovoti prieš laisvės pavergėjus, nes laisvė yra šventa ir be jos mes neturime nieko. Tokie renginiai, kaip Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, suteikia progą dėkoti už brangiausią dovaną - LAISVĘ. Sveikinimas baigiamas žodžiais: "Geriausio linkėjimai, sėkmingo testinimo Lietuvių Sodybai, Amerikos lietuvių visuomenės širdžiai. Dar kartą linksmos

Lietuvos Nepriklausomybės šventės".

Sveikinimą pasirašė *Fred Silvesteri*, Asset Manager

★★★★★

N. ŠČIUKAITĖ NORĖTŲ DAINUOTI CLEVELANDE

Estrados solistė ir laureatė Nijolė Ščiukaitė su vyru muziku Tiškum ir solistu Jurgiu Žukausku kovo 11 dieną atvyksta į Ameriką. Lietuvoje jie paruošė visai naują ir ypatingą programą.

Solistė ir jos vyras su pasigėrėjimu ir dėkingumu prisimena Clevelandą. Ypatinai rengėjus ir globėjus.

Solistė Ščiukaitė vėl prašo Clevelando rengėjus sudaryti progą ir šiais metais koncertuoti. Tuo reikalu skambinti Stepui Ingauniui 501-525-4925

PARENGIMAI

- VASARIO 19 d. – Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas – 4 val. p.p. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia ALT ir LB.
- VASARIO 26 d. – TAUPOS Kredito Kooperatyvo Metinis susirinkimas
- KOVO 5 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties šventės tęsinys.

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND
SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.

Clevelando skyriaus tel.: 481-0011
639 East 185 th Street • Cleveland, OH
Iš anksto susitarus, paskambinant į
Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose
galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

Šv. Mišias celebruoja vyskupas James Quinn 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• KOVO 11 d. "ŽAIBO DIENOS 1995", metinis vakaras, Loterija "RESERVE RAFFLE", Ect., Lietuvių Namuose. Sportinė programa – 10-sis Metinis LSK Žaibo kėgliaivimo turnyras ir 1995 m. Š. Amerikos Lietuvių Kėgliaivimo pirmenybės.

• KOVO 19 d. 4 val. Tremtinių vokalio vieneto koncertas. Rengia komitetas ir Dievo Motinos parapija.

• KOVO 26 d. KAZIUKO MUGĖ ruošia Clevelando skautija.

• BALANDŽIO 1 ir 2 d.d. ATEITI-NINKŲ ŠEIMOS metinė šventė.

• BALANDŽIO 2 d. Virginijos Muliolienės koncertas. Rengia skautininkų draugovė.

• BALANDŽIO 23 d. Atvelykio Stalas – Šv. Jurgio parapijos salėje 11:30 ryto

• BALANDŽIO 30 d. "Dar kartą pavasarį" – Madų paroda Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia vyr. skaučių židinys.

• GEGUŽES 6 d. L.B. Clev. Apylinkė ruošia "Vakarą motinoms pagerbti". Programą atliks Toronto taut. šokių grupė "GINTARAS" vadovaujama Juozo ir Ritos Karasiejų.

• GEGUŽES 19, 20 ir 21 d.d., 45-sios Š. Amerikos Lietuvių Sporto Metinės Žaidynės Clevelande. Rengia LSK Žaibas

• GEGUŽES 29 d. Memorial Day

–Apeigos–Mišios–pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų Postas 613 Šv. Jurgio parapijoje 8:30 ryto.

• BIRŽELIO 4 d. Šv. Jurgio parapijos šimtmečio sukakties iškilnių uždarymas. Šv. Mišias celebruoja vyskupas Anthony Pilla 10:30 ryto šv. Jurgio parapijoje.

• BIRŽELIO 11 d. – Tragiškojo Birželio minėjimas. Rengia Clevelando Baltų Komitetas.

• LIEPOS 16 d.Šv. Jurgio parapijos gegužinė. Pradžia 11:30 ryto šv. Jurgio sodyboje.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES

available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

ZIGMUI STRAZDUI (DRAZDAUSKUI) 85 METAI

Zigmas gimė 1910 metais sausio 27 dieną, Telsiuose, Žemaitijos sostinėje. Sausio 27 dieną, pagal senąjį kalendorių yra Šv. Jono Aukšauburnio diena. Bet kūmai patarė naujagimiui duoti karališką vardą Zigmantą nes ir vyresnieji du broliai turi karališkus vardus Aleksandrą ir Henriką. Jono vardas paliktas sutvirtinimui.

Zigmas lankė Vyskupo Valančiaus gimnaziją Telsiuose ir iš 5-tos klasės įstojo į mokytojų seminariją, kurią baigė Plungėje. Tais pačiais metais įstojo į karo mokyklą, o ją baigus buvo paskirtas į

7-tą Žemaičių kunigaikščio Butėgeidžio pulką Klaipėdoje. 1934 metais su pulku persikėlė į Tauragę. 1936 metais vedė Martą Damalaitę ir tais pačiais metais Tauragės miesto įstaigoje pakeitė pavardę iš Drazdausko į Strazdą. Po kelių metų iš jaun. leitenanto pakeltas į leitenanto laipsnį. 1939 metais su pulku persikėlė į Vilnių. 1940 metais gimė sūnus Arūnas. Prieš pat karui prasidedant, pasilikuosavo iš kariuomenės ir su šeima išvyko į Vokietiją. Vėliau grįžo į Lietuvą. Buvo paskirtas rezervinės kuopos vadu atkur-

Su buv. Korp.Filiae Lithuaniae pirmininke SOFIJA PUSDEŠRYTE - ADOMAITIENE Atsisveikinant

Nebėra mūsų tarpe Sofijos. Po ilgų metų negalavimo ji išsiskyrė iš mūsų gretų. Ji savo negalią nešė, nepailstamai slaugoma savo gyvenimo palydovo, Domo. Vos kelių dienų betūrko iki jų 45 m. vedybinės sukakties. Sofija – tai nepalaužiamų principų žmogus. Mūsų šūkis "Pro Patria" lydėjo ją visą jos gyvenimą. Ji neprasilenkė su juo nei dėl pinigų, nei dėl garbės. Mes galime didžiuotis, kad mūsų laikų Lietuva subrandino tokias asmenybes, kaip Sofija. Paskutiniame laiške man ji rašė: "Gaila Lietuvos... esam seni, gal ir ne-

pamatysim visiškos Lietuvos katastrofos". Mes, likusieji, turime dėti visas pastangas, kad tai neįvyktų. Tegu "Pro Patria" šūkis lydi ir mūsų gyvenimą!

Sofija Adomaitienė apleido šį pasaulį 1994. gruodžio 26 d.

Montrealyje, Kanadoje, po ilgos ligos, 1994 m. rugsėjo mėn. 22 d., mirė kita uoli filiae Lithuaniae korporantė, buv. arbiter elegantiarum,

JADVYGA VOLADKAITĖ-JUODVIRŠIENĖ.

Mūsų gretos retėja.

Elena Gailiūnaitė-Senkuvienė

Lietuvių klubo nariui

A. A. ANTANUI ŽINDŽIUI

mirus, jo žmonai ONAI, seseriai ONAI ir svainiui PETRUI LANIAMS, krikšto dukrai BIRUTEI LANYTEI bei visiems giminaičiams ir artimiesiems gilaus liūdesio valandoje reiškiamo širdingiausią užuojautą

Daytona Beach Lietuvių Klubas

Florida

A.L. Tautinės Sąjungos nariui, ilgai kentėjusiam nepagydomą vėžio ligą,

ANTANUI ŽINDŽIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą našlei ONAI, jo seseriai ONAI ir jos vyrui PETRUI LANIAMS bei jų visai šeimai Amerikoje.

Užjaučiame ir velionies seserį MARIJĄ ir brolius KESTUTĮ, VIKTORĄ IR VITĄ Lietuvoje, buvusius ilgamečiais tremtiniais Sibire.

A.L.T.S. Daytona Beach skyriaus nariai.

Florida

tuose Lietuvos kariuomenės daliniuose ir pakeltas į kapitono laipsnį. 1942 metais gimė antras sūnus Voldemaras. Rusams vėl artėjant prie Lietuvos, Zigmas su šeima vėl pasitraukė į Vokietiją.

Zigmas sėkmingai dirbo keletą metų Baltų Taryboje. Jis vėliau buvo ryšių karininku lietuvių daliniams prie britų kariuomenės. 1949 metais su šeima atvyko į JAV. Apsigyveno Hartforde, Conn. Vakaraais lankė vietinį universitetą. Po kelių metų dirbo kaip buhalteris Phoenix ir Travelers draudimo įstaigoje, iki pat išėjimo į pensiją 1975 metais. Gyvendamas Hartforde buvo veiklus įvairiose srityse. Keletą metų jis buvo renkamas LB apylinkės ir BALF'o skyriaus pirmininku. Įsteigė Pabaltiečių skyrių. Su dr. Petru Vileišiu dirbo LB Apygardos valdyboje. Vileišio pasiūlytas įstojo į amerikiečių Civitan organizaciją. Po kiek laiko buvo išrinktas skyriaus buhalteriu. 1970 metais buvo išrinktas net Civitan skyriaus prezidentu ir turėjo atstovauti skyrių Civitan organizacijos visos Amerikos suvažiavime Atlanta, Georgia.

Civitan yra labai puiki organizacija. Daug padeda vargstantiems žmonėms. Zigmas buvo labai veiklus toje organizacijoje ir po kiek

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO VARŽYBOS

KĖGLIAVIMAS

1995 m. Š. Amerikos lietuvių kėgliųavimo (Bowling) pirmenybės įvyks 1995 m. kovo 11 d., šeštadienį, Seaway Lanes, 30300 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio (rytiniame Clevelando priemiestyje). Tel. 216-944-4646.

Pirmenybės bus pravesotos suderinant su kartu vykstančiu 10-ju Clevelando LSK Žaibo metiniu "Draugystės Turnyru".

Š. A. lietuvių pirmenybių dalyvių registracija nuo

laiko buvo išrinktas Lt. Gubernor, arba penkių Civitan skyrių vyresniuojų.

Nuo pat 1955 metų buvo veiklus respublikonas. Jis įsteigė Lietuvių Respublikonų klubą Hartforde, kuris sėkmingai veikia ir dabar. 1977 metais su šeima persikėlė į Floridą, pasirūpino lietuvių respublikonų skyriaus įsteigimu, buvo skyriaus pirmininku. Keletą metų buvo ryšininku tarp Lietuvių ir Amerikos kongresmenų ir senatorių.

Už veiklą respublikonams yra gavęs gražių atžymėjimų. Zigmas dar tikisi atšvęsti 60 metų vedybinį jubiliejų su šeima ir draugais 1996 metais gegužės mėn.

Arūnas

11:30 AM. Varžybų pradžia 12:00 val.

"Draugystės Turnyro" dalyvių registracija nuo 2:30 PM, varžybos prasidės 3:00 PM.

Varžybos bus komandinės ir individualinės. Komandą sudaro 4 mišrios lyties žaidėjai-jos. Dalyvių amžius neapribotas. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės žaidėjams.

Specialiai atžymėti bus jaunieji ir mergaitės, 16 metų ir jaunesni varžybų dieną.

Pilna informacija pranešamos visiems sporto klubams ir taipogi gali būti gautos pas varžybų vadovą, šiuo adresu:

Algis Nagevičius, 7702 West Pleasant Valley Rd., Parma, OH 44130 Tel. 216-845-4954 namų, 216-845-8848 darbo.

Dalyvių registraciją atlikti iš anksto neprivaloma.

RAKETBOLAS

1995 m. Š. Amerikos lietuvių raketbolo (Racquetball) pirmenybės įvyks 1995 m. balandžio 22 d., šeštadienį, Clevelande, Ohio. Vykdo – Clevelando LSK Žaibas. Smulkesnės informacijos bus pranešta vėliau.

ŠALFASS CENTRO
VALDYBA

★★★★★

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Jurgelevičius S., Dudley	20.00
Bakūnas E., Elkridge	10.00
Jagutis M., Daytona B.	70.00
Černius E., Worcester	10.00
Paškus J., Pompano B.	10.00
Sakas V., Lake Worth	5.00
Zapackas A., Highland B.	10.00
Šidlauskas K. Dr. St. Pete	10.00
Bložė V., St. Pete	20.00
Maurukas J., Ph.D. St. Pete	100.00
Vilutis M., St. Pete	20.00
Kaspariūnas P., Largo	20.00
Melsbakas R., Cleveland	3.00
Mikalauskas S., Cleveland	5.00
Lazdinis G., Euclid	50.00
Juzėnas W., Southfield	30.00
Pociulis St., Kenosa	10.00
Palaitis L., Berwyn	10.00
Biškis G., Clarendon H.	20.00
Matuzas A., La Grange	5.00
Briedis B., Chicago	10.00
Grazienė G., Downers G.	15.00
Mironaitė O. MD., Chicago	20.00
Jadviršis P., Chicago	10.00
Agurkis J., Omaha	20.00
Petravičius S., Rancho Palos	20.00
Jurkūnas R., Lomita	5.00
Mikulionis J., Sterling	5.00
Lapinskas P., Canada	20.00
Janušauskienė M., Alytus, L.	5.00
JAV LB Floridos Aukšinio kranto apylinkė	25.00
Californijos Liet. Respublikonų Sąjunga	50.00
(Per Liuciją Mažeikiene)	

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

★★★★★

Lietuvoje, 15 km. nuo Klaipėdos, parduodamas 2 aukštų, 2 butų mūrinis namas su 2 garažais, 1/2 ha žemės ir ūkiniais pastatais.

Kaina \$ 25,000.00

Skambinti:

(503) 679-4879 USA
arba Klaipėda – 59269.

A. A. ROMANUI VADOPALUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą: jo seserims SOFIJAI RUKŠIENEI, IRENAI VEBRIENEI, svainiui PETRUI, pusbroliui JUOZUI, sūnui ŠARŪNUI ir kitiems artimiesiems

Mečys, Eleonora Valiukėnai

Mielam draugui iš senų laikų, tauriam Dzūkijos sūnui

A. A. VINCUI SAVUKYNUI

amžinybėn iškeliavus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną STEFĄ, dukrą MILDĄ ir žentą ALGIRDĄ SPERAUSKUS, vaikaičius ir visus artimuosius ir kartu liūdimė

Seimo Žiburio Gimnazijos
1933 metų laidos vardu
Tadas Palionis

A. + A. GAILUTEI MARIJAI MARIŪNAITEI

staiga mirus, jos tėvui, ilgamečiui lietuvių bendruomenės veikėjui VIKTORUI MARIŪNUI, visai šeimai ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Lietuvių bendruomenės
Clevelando apylinkės valdyba